VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69
THỨ TƯ
22.7.2026 (9.6 Bính Ngọ)
Số 87(4378)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Ngày làm việc thứ hai Hội nghị Trung ương ba khóa XIV

Lắng nghe "những điều ước tháng Bảy"

[2]

(VH). "Từng điều ước sau khi tổng hợp sẽ được giao cho các cơ quan, đoàn thể, lực lượng vũ trang hoặc các tổ chức phù hợp trực tiếp thực hiện. Chúng tôi mong muốn không để bất kỳ nguyện vọng chính đáng nào của người có công bị bỏ lại", ông Võ Trung Mạnh, Bí thư Đảng ủy xã Tu Mơ Rông cho biết. [5]

Lãnh đạo xã Tu Mơ Rông cùng các lực lượng đến thăm, trao "Phiếu ước nguyện tháng Bảy" cho Mẹ Y Tría — Ảnh: NGỌC HÒA

Từ đổi mới tư duy quản trị đến khát vọng phát triển đất nước [7]

Phát huy sức mạnh văn hóa, văn nghệ trong kỷ nguyên mới [10]

CÁC HÃNG HÀNG KHÔNG, LỮ HÀNH TRUNG QUỐC:
Bày tỏ sự ngưỡng mộ thành tựu du lịch của Việt Nam [6]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Kỳ vọng với Chuông vàng Vọng cổ

● THÙY TRANG

Sau hơn hai thập kỷ đồng hành cùng nghệ thuật cải lương, cuộc thi Chuông vàng Vọng cổ *tiếp tục trở lại với mùa giải thứ 21 để không chỉ hướng đến việc phát hiện những giọng ca triển vọng, mà còn chú trọng bồi dưỡng bản lĩnh nghề nghiệp, vốn sống và trách nhiệm cộng đồng cho các thí sinh.*

Ra đời từ cách đây hai thập kỷ, Chuông vàng Vọng cổ *đã trở thành một trong những sân chơi uy tín dành cho những người yêu thích nghệ thuật cải lương và vọng cổ.*

(Xem tiếp trang 2)

ĐỂ NGHĨA TRANG LIỆT SĨ TRỞ THÀNH CÔNG VIÊN LỊCH SỬ, VĂN HÓA TÂM LINH
"Các anh nằm đây, thưa sao còn vắng..." [4]

BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA
Khi lịch sử bị đo bằng lượt xem [12]

PHÁT HIỆN MỚI DƯỚI LÒNG THÀNH CỔ CHÂU SA (QUẢNG NGÃI):
Tìm cách bảo vệ nguyên trạng các lò nung cổ [8]

Phiên bản mới của "Những chiến binh sao vàng" [14]

Thông cáo báo chí về ngày làm việc thứ hai Hội nghị Trung ương ba khóa XIV

Ngày 21.7, Hội nghị lần thứ ba BCH Trung ương Đảng khóa XIV tiếp tục ngày làm việc thứ hai. Buổi sáng, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm điều hành Hội nghị. Trung ương và các đại biểu làm việc tại Hội trường, thảo luận về bốn nội dung:

Quy định của BCH Trung ương Đảng khóa XIV về những điều đảng viên không được làm (thay thế Quy định số 37-QĐ/TW, ngày 25.10.2021 của BCH Trung ương Đảng khóa XIII); Đề án sửa đổi, bổ sung Quy định số 20-QĐ/TW, ngày 8.4.2026 của BCH Trung ương về thi hành Điều lệ Đảng; Đề án đổi mới mô hình phát triển Việt Nam; Đề án sơ kết Nghị quyết số 18-NQ/TW, ngày 16.6.2022 của BCH Trung ương Đảng khóa XIII "về tiếp tục đổi mới, hoàn thiện thể chế, chính sách, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý và sử dụng đất, tạo động lực đưa nước ta trở thành nước phát triển có thu nhập cao"; quan điểm, định hướng sửa đổi Luật Đất đai và các luật liên quan.

Toàn cảnh Phiên khai mạc Hội nghị lần thứ ba BCH Trung ương Đảng khóa XIV
Ảnh:TTXVN

Buổi chiều, Trung ương và các đại biểu làm việc tại Tổ, thảo luận về các nội dung: Đề án tổng kết Nghị quyết số 36-NQ/TW, ngày 22.10.2018 của BCH Trung ương Đảng khóa XII "về Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045"; Đề án tổng kết Nghị quyết số 24-NQ/TW, ngày 3.6.2013 của BCH Trung ương Đảng khóa XI "về chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, tăng cường quản lý tài nguyên và bảo vệ môi trường".

Hôm nay 22.7, Trung ương tiếp tục làm việc theo chương trình. **P.V**

Chiếu miễn phí loạt phim tài liệu dịp kỷ niệm 79 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ

Nhân dịp 79 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ, Hãng phim Tài liệu và Khoa học Trung ương DSF tổ chức Những ngày phim Tài liệu. Sự kiện diễn ra từ ngày 24-25.7 tại hãng phim, địa chỉ 465 Hoàng Hoa Thám, Hà Nội. Chương trình gồm chín phim được sản xuất từ những năm 2000 đến 2025, từng đoạt một số giải thưởng trong và ngoài nước. Đạo diễn là các nhà làm phim kỳ cựu và giàu kinh nghiệm của hãng.

Đáng chú ý có phim của NSND Lê Hồng Chương kể về vẻ đẹp của lực lượng chiến sĩ Cách mạng "đi B", thông qua những dòng nhật ký và lá thư. Bình dị nhưng kỷ vật nào cũng đầy chất chứa cảm hứng anh hùng. Phim từng gây chú ý khi không chỉ đoạt giải Cánh diều vàng 2005 cho đạo diễn và tác phẩm, mà còn thắng giải phim xuất sắc nhất ở thể loại tài liệu, tại Liên hoan phim Châu Á-Thái Bình Dương năm 2006. "K10" của NSƯT Vương Khánh Luông tìm về những ngày tháng hào hùng của Tiểu đoàn 10 đặc công Quảng Trị, giai đoạn từ 1964-1976. Sau này, Tiểu đoàn được vinh dự phong tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng vũ trang nhân dân.

Cũng kể câu chuyện của những người đồng chí là "Đại đội 915 - Bản hùng ca màu lửa" của NSƯT Phùng Ngọc Tú. Phim nhắc nhớ về sự hy sinh của 60 cán bộ chiến sĩ, thanh niên xung phong Đại đội 915 (đội 91 Bắc Thái - Thái Nguyên) khi đang giải tỏa hàng hóa quân sự khẩn cấp tại ga Lưu Xá, đêm 24.12.1972... Các phim được chiếu theo ba khung giờ tối thứ Sáu (19h30 ngày 24.7), thứ Bảy (9h và 15h ngày 25.7). **B.H**

Kỳ vọng... (Tiếp theo trang 1)

Qua các mùa giải, cuộc thi đã phát hiện nhiều nghệ sĩ trẻ, bổ sung nguồn nhân lực cho các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp, đồng thời góp phần đưa cải lương đến gần hơn với công chúng, đặc biệt là khán giả trẻ.

Một trong những điểm mới của mùa giải năm nay là sự kết nối với cuộc thi Bông lúa vàng. *Ba thí sinh đoạt giải Nhất, Nhì và Ba của* Bông lúa vàng *2025 được đặc cách vào vòng tuyển chọn* Chuông vàng Vọng cổ 2026. *Sự liên kết này mở thêm cơ hội cho những giọng ca tiếp tục thử sức trên sân khấu cải lương chuyên nghiệp, đồng thời góp phần tạo nguồn nhân lực kế cận cho loại hình nghệ thuật truyền thống.*

Điểm nhấn đáng chú ý của Chuông vàng Vọng cổ *năm nay là chuỗi hoạt động trải nghiệm dành cho thí sinh. Theo bà Diệp Bửu Chi, Phó Tổng Giám đốc HTV, sau hơn 20 năm,* Chuông vàng Vọng cổ *không còn đơn thuần là cuộc thi tìm kiếm tài năng mà đã trở thành môi trường phát hiện, bồi dưỡng nghệ sĩ cho sân khấu cải lương. Ban tổ chức mong muốn việc gìn giữ giá trị truyền thống phải đi cùng đổi mới để cải lương tiếp cận gần hơn với công chúng hôm nay. Vì vậy, bên cạnh kỹ năng ca diễn, các thí sinh còn được khuyến khích tích lũy vốn sống, sự thấu cảm và trách nhiệm xã hội thông qua các hoạt động trải nghiệm.*

Đồng hành với cuộc thi ở vai trò giám khảo vòng chung kết, NSND Phượng Loan cho rằng điều quan trọng nhất đối với các thí sinh không phải là nghĩ đến sự cạnh tranh mà là giữ được sự tự tin. Nhiều thí sinh khi bước lên sân khấu thường mang áp lực thi thố nên dễ mất bình tĩnh, ảnh hưởng đến hơi ca và khả năng biểu diễn. Nếu giữ được tâm thế thoải mái như khi biểu diễn trước khán giả, các thí sinh sẽ phát huy được kỹ thuật và cảm xúc tốt hơn.

Từng đăng quang Chuông vàng năm 2006 *và nay trở lại với vai trò giám khảo vòng Tuyển chọn, NSƯT Võ Minh Lâm cho biết chất lượng thí sinh năm nay khá đồng đều và xuất hiện nhiều giọng ca mới. Tiêu chí chấm thi không chỉ dừng ở chất giọng đẹp hay kỹ thuật tốt mà còn hướng đến việc tìm ra những cá tính nghệ thuật riêng. "Mỗi thí sinh bước ra từ* Chuông vàng Vọng cổ *cần có màu sắc riêng, không bị lẫn với người khác. Đó cũng là điều cuộc thi hướng tới", Võ Minh Lâm nói. Với vai trò huấn luyện viên ở vòng chung kết, NSƯT Võ Minh Lâm cho biết sẽ lựa chọn vai diễn phù hợp với từng thí sinh để các em phát huy sở trường, đồng thời giúp khắc phục những hạn chế về ca và diễn.*

Nam nghệ sĩ cũng bày tỏ kỳ vọng cuộc thi năm nay sẽ phát hiện thêm nhiều gương mặt trẻ có tố chất, có đam mê và đủ khả năng gắn bó lâu dài với sân khấu cải lương. Tài năng cần đi cùng tinh thần cầu thị, sự nghiêm túc và lòng yêu nghề mới có thể phát triển bền vững.

Nghệ sĩ Hoài Thanh chia sẻ rằng, điều đáng quý nhất của Chuông vàng Vọng cổ *là suốt nhiều năm qua đã kiên trì tìm kiếm những giọng ca mới từ các địa phương, góp phần bổ sung lực lượng cho sân khấu cải lương. Dù đang sinh sống tại Australia, ông vẫn thường xuyên theo dõi chương trình, đồng thời đánh giá đây là một trong những cuộc thi có ý nghĩa đối với sự phát triển của nghệ thuật cải lương hiện nay.*

Và một điều quan trọng nữa là rất kỳ vọng thông qua chương trình không chỉ tìm kiếm, phát hiện tài năng cho sân khấu cải lương, mà qua đó lan tỏa hơn nữa tình yêu nghệ thuật truyền thống đối với công chúng. Bởi suy cho cùng, cộng đồng và chủ thể di sản mới là đối tượng gìn giữ, trao truyền lâu dài đối với nghệ thuật cải lương. ■

Chủ động, tích cực quảng bá sâu rộng các giá trị văn hóa Việt Nam ra thế giới

Phó Thủ tướng Phạm Thị Thanh Trà vừa ký Quyết định số 1306/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược văn hóa đối ngoại đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 (Chiến lược).

Theo Quyết định, mục tiêu tổng quát của Chiến lược là chủ động, tích cực hội nhập quốc tế về văn hóa để quảng bá sâu rộng các giá trị văn hóa Việt Nam ra thế giới, đồng thời tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại, xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, trở thành sức mạnh mềm thúc đẩy đất nước phát triển nhanh và bền vững, nâng cao vị thế, uy tín và tầm ảnh hưởng của Việt Nam trên trường quốc tế, đóng góp xứng đáng vào sự đa dạng của nền văn minh nhân loại.

Mục tiêu giai đoạn 2026 - 2030, mở rộng và nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế về văn hóa với các quốc gia, vùng lãnh thổ, các tổ chức, cơ quan văn hóa, các tập đoàn kinh tế, công nghiệp văn hóa trong khu vực và trên thế giới, tạo xung lực phát triển mới cho các lĩnh vực văn hóa, công nghiệp văn hóa, tập trung vào những lĩnh vực thế mạnh (điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn, du lịch văn hóa, di sản...)... Tầm nhìn đến năm 2045, Việt Nam trở thành một trong những trung tâm văn hóa và sáng tạo hàng đầu của khu vực; phát triển bứt phá sức mạnh mềm văn hóa dựa trên nền tảng kinh tế số và xã hội số vững chắc; khẳng định vị thế quốc gia có bề dày văn hiến, năng lực và uy tín trong điều hành, tổ chức các sự kiện khu vực và quốc tế, chủ động tham gia định hình xu thế phát triển văn hóa thế giới trong kỷ nguyên mới.

Để đạt được các mục tiêu trên, một trong những nhiệm vụ, giải pháp Chiến lược đặt ra là phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao làm công tác văn hóa đối ngoại ở trong và ngoài nước. Chiến lược cũng đặt ra nhiệm vụ đổi mới tư duy, nâng tầm hoạt động, đa dạng hóa phương thức quảng bá và truyền thông thương hiệu văn hóa quốc gia trên toàn cầu. Trong đó, đầu tư nâng cao chất lượng, không ngừng sáng tạo, đổi mới nội dung, hình thức các hoạt động văn hóa đối ngoại và ngoại giao văn hóa trong khuôn khổ chuyến thăm và làm việc của lãnh đạo cấp cao Đảng, Nhà nước Việt Nam ở nước ngoài và lãnh đạo cấp cao nước ngoài đến Việt Nam...

L.SƠN

Phú Quốc vào Top 10 hòn đảo nghỉ dưỡng nổi bật năm 2026

Phú Quốc của Việt Nam đã góp mặt trong Top 10 hòn đảo nghỉ dưỡng nổi bật năm 2026 (Island Hot List 2026) do Expedia, một trong những tập đoàn dịch vụ du lịch trực tuyến lớn nhất thế giới, công bố. Cùng với Phú Quốc, nhiều điểm đến nổi tiếng như St. Lucia, Porto Santo (Bồ Đào Nha), Syros (Hy Lạp), quần đảo Lofoten (Na Uy) và Fiji cũng lọt vào danh sách trên.

Theo Expedia, nhu cầu du lịch nghỉ dưỡng trên các hòn đảo đang tăng mạnh. Lượng tìm kiếm trực tuyến về loại hình du lịch này tăng trung bình 55% so với cùng kỳ năm trước, trong khi số lượt nhắc đến trên mạng xã hội tăng khoảng 20%. Xu hướng này phản ánh nhu cầu ngày càng lớn của du khách đối với những điểm đến có cảnh quan thiên nhiên, bản sắc văn hóa và không gian yên bình hơn so với các địa điểm du lịch đông đúc.

Trong danh sách năm nay, Phú Quốc xếp thứ 9 cùng với Palawan (Philippines) là hai đại diện của Đông Nam Á góp mặt trong Top 10, cùng với các điểm đến trải dài trên nhiều châu lục. Theo Expedia, bảng xếp hạng được xây dựng dựa trên xu hướng tìm kiếm, mức độ quan tâm của du khách và tiềm năng phát triển của các điểm đến nghỉ dưỡng trên đảo. Expedia cho rằng xu hướng du lịch hiện nay đang dịch chuyển từ các điểm đến quen thuộc sang những hòn đảo mới nổi, nơi du khách có thể trải nghiệm văn hóa bản địa, thiên nhiên nguyên sơ và nhịp sống chậm hơn. Nền tảng này cũng khuyến nghị du khách đặt dịch vụ sớm hoặc lựa chọn mùa thấp điểm để có chi phí hợp lý và trải nghiệm thuận lợi hơn.

V.D

Khẩn trương xây dựng lại các nhà bị sập hoàn toàn ở Mường Than

Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng yêu cầu tỉnh Lai Châu tập trung mọi nguồn lực khắc phục hậu quả mưa lũ, khẩn trương xây dựng lại 24 căn nhà bị sập hoàn toàn, bảo đảm hoàn thành trong vòng 30 ngày và bàn giao cho người dân trước dịp Quốc khánh 2.9.

Sau khi kiểm tra công tác khắc phục hậu quả mưa lũ, thăm hỏi, động viên người dân bị ảnh hưởng bởi lũ quét tại xã Mường Than, tỉnh Lai Châu, trưa 21.7, Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng đã làm việc với lãnh đạo tỉnh Lai Châu về công tác khắc phục hậu quả mưa lũ. Phát biểu kết luận cuộc làm việc, Phó Thủ tướng thay mặt lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ gửi lời chia buồn sâu sắc tới thân nhân các gia đình có người thiệt mạng, mất tích do mưa lũ; đồng thời chia sẻ với những mất mát, khó khăn, thiệt hại mà Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các dân tộc tỉnh Lai Châu phải gánh chịu trong đợt thiên tai vừa qua.

Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng động viên gia đình có người thân tử vong do lũ quét Ảnh: GIA HUY

Phó Thủ tướng cho biết, đợt mưa lũ vừa qua đã gây thiệt hại nghiêm trọng tại nhiều tỉnh miền núi phía Bắc, trong đó Lai Châu là một trong những địa phương chịu ảnh hưởng nặng nề nhất, với thiệt hại lớn về người và tài sản. Đánh giá cao sự chủ động của tỉnh trong công tác ứng phó, Phó Thủ tướng ghi nhận, cấp ủy, chính quyền địa phương đã triển khai kịp thời các biện pháp cứu hộ, cứu nạn, hạn chế tối đa thiệt hại; đồng thời khẩn trương tổ chức tìm kiếm người mất tích, chăm lo đời sống nhân dân và nhanh chóng triển khai phương án tái định cư cho các hộ dân bị mất nhà.

Phó Thủ tướng đặc biệt biểu dương tỉnh Lai Châu đã chủ động dành quỹ đất để xây dựng khu tái định cư cho người dân ngay sau thiên tai. Đây là quyết định kịp thời, thể hiện tinh thần trách nhiệm cao, bảo đảm người dân sớm có nơi ở ổn định. Nhấn mạnh nhiệm vụ trước mắt, Phó Thủ tướng yêu cầu tỉnh tiếp tục huy động tối đa lực lượng, phương tiện để tìm kiếm người còn mất tích; tập trung cứu chữa người bị thương; đồng thời chăm lo chu đáo hậu sự cho các gia đình có người thiệt mạng, kịp thời động viên, chia sẻ, giúp các gia đình sớm vượt qua mất mát.

Cùng với đó, tỉnh phải ưu tiên bảo đảm đời sống cho người dân tại khu vực bị ảnh hưởng, không để người dân thiếu lương thực, thực phẩm, nước sinh hoạt hoặc phải sống trong điều kiện tạm bợ. Các lực lượng chức năng cần tiếp tục hỗ trợ nơi ở tạm, bảo đảm sinh hoạt tối thiểu, giữ gìn vệ sinh môi trường và phòng chống dịch bệnh sau lũ. Đối với công tác tái thiết, Phó Thủ tướng giao Bộ Quốc phòng tiếp tục huy động lực lượng phối hợp với địa phương sửa chữa các ngôi nhà bị hư hỏng nặng, đồng thời khẩn trương xây dựng lại 24 căn nhà bị sập hoàn toàn.

Phó Thủ tướng yêu cầu việc xây dựng phải bảo đảm chất lượng, hoàn thành trong vòng 30 ngày, phấn đấu bàn giao nhà cho người dân trước dịp Quốc khánh 2.9. Tiến độ phải đi đôi với chất lượng công trình để người dân có nơi ở ổn định, an toàn lâu dài. Không chỉ xây dựng nhà ở, Phó Thủ tướng đề nghị tỉnh phát động các tổ chức đoàn thể, doanh nghiệp, nhà hảo tâm và cộng đồng cùng chung tay hỗ trợ, trang bị đầy đủ các vật dụng thiết yếu như giường, chăn, chiếu, bàn ghế, xoong nồi, đồ dùng sinh hoạt, tivi, tủ lạnh... để khi chuyển về nơi ở mới, người dân có thể ổn định cuộc sống ngay.

Phó Thủ tướng nhấn mạnh, mục tiêu không chỉ là dựng lại những ngôi nhà mới mà còn phải giúp người dân sớm khôi phục điều kiện sinh hoạt bình thường, tạo nền tảng để ổn định cuộc sống, yên tâm lao động, sản xuất sau thiên tai... Về lâu dài, Phó Thủ tướng thống nhất chủ trương xây dựng khu tái định cư tập trung cho khoảng 200 hộ dân tại xã Mường Than. Theo Phó Thủ tướng, việc bố trí nơi ở mới phải gắn với điều kiện sản xuất, sinh kế, bảo đảm người dân ổn định cuộc sống lâu dài, không chỉ có chỗ ở an toàn mà còn có điều kiện phát triển kinh tế. Tinh thần là không để người dân tiếp tục sinh sống tại những khu vực không bảo đảm an toàn, tránh lặp lại những thiệt hại đau xót do thiên tai gây ra.

Trên cơ sở đó, Phó Thủ tướng giao UBND tỉnh Lai Châu khẩn trương hoàn thiện phương án di dời, tái định cư, báo cáo Chính phủ; đồng thời giao Bộ Tài chính nghiên cứu, tham mưu bố trí kinh phí để triển khai thực hiện. Đối với các công trình giao thông, thủy lợi và hạ tầng thiết yếu bị hư hỏng, tỉnh cần khẩn trương rà soát, thống kê đầy đủ mức độ thiệt hại, báo cáo Chính phủ và Bộ Tài chính để xem xét hỗ trợ kịp thời.

Thay mặt Chính phủ, Phó Thủ tướng Hồ Quốc Dũng đã trao 50 tỉ đồng hỗ trợ của Chính phủ cho tỉnh Lai Châu để khắc phục hậu quả mưa lũ. **P.V (tổng hợp)**

Danh mục dịch vụ sự nghiệp công của Bộ VHTTDL sử dụng ngân sách nhà nước

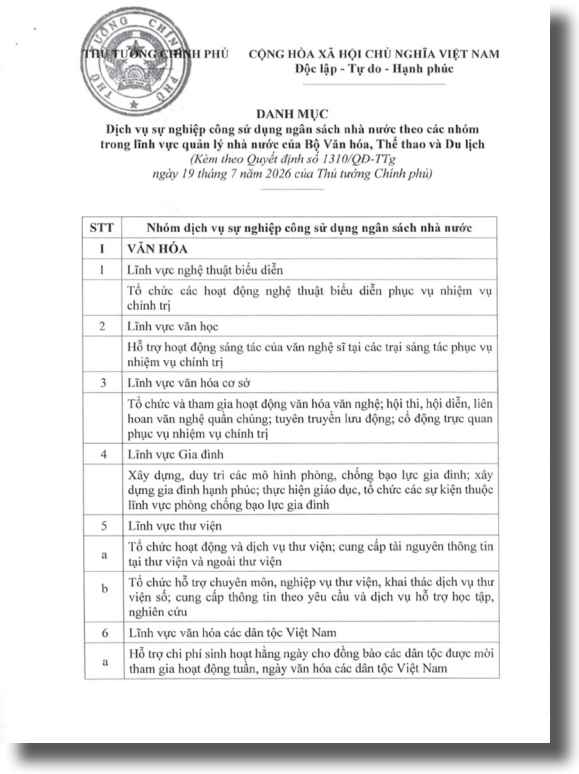
Phó Thủ tướng Phạm Thị Thanh Trà vừa ký Quyết định số 1310/QĐ-TTg ban hành Danh mục dịch vụ sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước theo các nhóm trong lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ VHTTDL.

Danh mục gồm 32 dịch vụ chia thành 7 nhóm dịch vụ sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước gồm: Nhóm văn hóa có 18 dịch vụ; nhóm thể dục, thể thao có 3 dịch vụ; nhóm du lịch có 3 dịch vụ; nhóm báo chí có 3 dịch vụ; nhóm xuất bản có 1 dịch vụ; nhóm thông tin điện tử có 2 dịch vụ; nhóm dịch vụ khác thuộc lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ VHTTDL có 2 dịch vụ.

Phó Thủ tướng yêu cầu Bộ trưởng Bộ VHTTDL có trách nhiệm ban hành Danh mục dịch vụ sự nghiệp công chi tiết (thiết yếu và cơ bản) làm cơ sở đấu thầu, đặt hàng và giao nhiệm vụ (nếu cần thiết) theo quy định; bảo đảm phù hợp với các quy định pháp luật liên quan và phạm vi các nhóm dịch vụ sự nghiệp công đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định này.

Việc cung cấp sản phẩm, dịch vụ sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước theo các nhóm trong lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ VHTTDL theo danh mục ban hành kèm theo Quyết định này thực hiện theo quy định tại Nghị quyết số 28/2026/QH16 của Quốc hội về phát triển văn hóa Việt Nam và các văn bản hướng dẫn liên quan; Nghị định số 32/2019/NĐ-CP ngày 10.4.2019 của Chính phủ quy định giao nhiệm vụ, đặt hàng hoặc đấu thầu cung cấp sản phẩm, dịch vụ công sử dụng ngân sách nhà nước từ nguồn kinh phí thường xuyên; Nghị định số 214/2025/NĐ-CP ngày 4.8.2025 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Đấu thầu về lựa chọn nhà thầu, Nghị định số 60/2021/NĐ-CP ngày 21.6.2021 của Chính phủ quy định cơ chế tự chủ tài chính của đơn vị sự nghiệp công lập; Nghị định số 111/2025/NĐ-CP ngày 22.5.2025 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 60/2021/NĐ-CP ngày 21.6.2021 và các quy định của pháp luật liên quan.

Căn cứ danh mục theo các nhóm dịch vụ sự nghiệp công ban hành theo Quyết định này và Danh mục dịch vụ sự nghiệp công chi tiết do Bộ trưởng Bộ VHTTDL ban hành (nếu có), UBND cấp tỉnh sửa đổi, bổ sung hoặc ban hành danh mục dịch vụ sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước theo phân cấp thuộc phạm vi quản lý của địa phương và phù hợp với khả năng ngân sách của địa phương trong phạm vi dự toán được HĐND cấp tỉnh thông qua, gửi Bộ Tài chính và Bộ VHTTDL để giám sát trong quá trình thực hiện. **T.SƯƠNG**

THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

DANH MỤC
Dịch vụ sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước theo các nhóm trong lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
(Kèm theo Quyết định số 1310/QĐ-TTg ngày 19 tháng 7 năm 2026 của Thủ tướng Chính phủ)

STT	Nhóm dịch vụ sự nghiệp công sử dụng ngân sách nhà nước
I	**VĂN HÓA**
1	Lĩnh vực nghệ thuật biểu diễn
	Tổ chức các hoạt động nghệ thuật biểu diễn phục vụ nhiệm vụ chính trị
2	Lĩnh vực văn học
	Hỗ trợ hoạt động sáng tác của văn nghệ sĩ tại các trại sáng tác phục vụ nhiệm vụ chính trị
3	Lĩnh vực văn hóa cơ sở
	Tổ chức và tham gia hoạt động văn hóa văn nghệ; hội thi, hội diễn, liên hoan văn nghệ quần chúng; tuyên truyền lưu động; cổ động trực quan phục vụ nhiệm vụ chính trị
4	Lĩnh vực Gia đình
	Xây dựng, duy trì các mô hình phòng, chống bạo lực gia đình; xây dựng gia đình hạnh phúc; thực hiện giáo dục, tổ chức các sự kiện thuộc lĩnh vực phòng chống bạo lực gia đình
5	Lĩnh vực thư viện
a	Tổ chức hoạt động và dịch vụ thư viện; cung cấp tài nguyên thông tin tại thư viện và ngoài thư viện
b	Tổ chức hỗ trợ chuyên môn, nghiệp vụ thư viện, khai thác dịch vụ thư viện số; cung cấp thông tin theo yêu cầu và dịch vụ hỗ trợ học tập, nghiên cứu
6	Lĩnh vực văn hóa các dân tộc Việt Nam
a	Hỗ trợ chi phí sinh hoạt hằng ngày cho đồng bào các dân tộc được mời tham gia hoạt động tuần, ngày văn hóa các dân tộc Việt Nam

ĐỂ NGHĨA TRANG LIỆT SĨ TRỞ THÀNH CÔNG VIÊN LỊCH SỬ, VĂN HÓA TÂM LINH

Kỳ 2:

"CÁC ANH NẰM ĐÂY, THƯA SAO CÒN VẮNG..."

● NGỌC TRUNG

"Các anh nằm đây, thưa sao còn vắng...". Nỗi niềm nghẹn ngào ấy tại Nghĩa trang Thành cổ Quảng Trị đã gieo vào lòng thế hệ hôm nay biết bao trăn trở. Hàng vạn người con ưu tú đã hóa thân vào đất mẹ trải dài từ Bắc chí Nam, nhưng sự tri ân đó nhiều khi mới chỉ dừng ở những dịp kỷ niệm.

Ý niệm trở thành "Công viên lịch sử, văn hóa tâm linh" chính là cách tiếp cận mới để mỗi nghĩa trang thực sự trở thành không gian mở của lòng biết ơn luôn được thắp sáng mỗi ngày.

"Thắp một nén nhang viếng người nằm dưới cỏ"

Chỉ trong 81 ngày đêm của chiến dịch phản kích vào Thành cổ, số bom đạn mà quân đội Mỹ - Ngụy ném xuống tương đương với sức công phá của bảy quả bom nguyên tử mà Mỹ đã ném xuống Hiroshima năm 1945. Những chiến sĩ Thành cổ đã chiến đấu ngoan cường từ ngày 28.6.1972 đến 16.9.1972. Tại chiến trường vô cùng ác liệt này, hàng ngàn người con ưu tú của Tổ quốc đã ngã xuống đem theo tuổi thanh xuân với bao ước nguyện hóa thân vào lòng đất hay hòa mình vào mênh mang sóng nước của dòng Thạch Hãn.

Thế nên mỗi khi đặt chân đến Thành cổ Quảng Trị, không ai không rưng rưng niềm xúc cảm mà nhớ tới những câu thơ *Đò lên Thạch Hãn ơi... chèo nhẹ, Đáy sông còn đó bạn tôi nằm, Có tuổi hai mươi thành sóng nước, Vỗ yên bờ, mãi mãi ngàn năm* (Lời người bên sông - Lê Bá Dương) hay lời nhắn nhủ qua câu ca *Cho tôi hôm nay vào Thành cổ, Thắp một nén nhang viếng người nằm dưới cỏ, Cỏ xanh non tơ, cỏ xanh non tơ, Xin chớ vô tình với người hy sinh trên mảnh đất quê mình...* (Cỏ non Thành cổ - Tân Huyền).

Nhưng, như đã đề cập ở bài trước, có những liệt sĩ Thành cổ đã tìm thấy hài cốt và được quy tập, an táng tại Nghĩa trang Liệt sĩ phường Quảng Trị mà người dân địa phương vẫn gọi Nghĩa trang Thành cổ. Từ Thành cổ Quảng Trị, men theo dòng Thạch Hãn, ngược về hướng Tây ước chừng 3km, nhóm phóng viên *Văn Hóa* theo chân bác CCB Thành cổ Nguyễn Trọng Bường tìm về nơi đồng đội của bác đang nằm lại. Nghĩa trang Thành cổ được xây dựng từ năm 1990, làm nơi chôn cất hài cốt liệt sĩ tìm thấy trong quá trình xây dựng nhà cửa, công trình trên địa bàn thị xã Quảng Trị (cũ). Năm 2012, nghĩa trang được trùng tu lớn với tổng kinh phí 50 tỉ đồng, là nơi yên nghỉ của gần 800 liệt sĩ, mới nhất là 34 liệt sĩ được tìm thấy tại Khu di tích Thành cổ Quảng Trị (gồm 32 hài cốt) và khuôn viên Di tích lịch sử Trường Bồ Đề vào cuối năm 2025.

Khuôn viên nghĩa trang thật trang nghiêm, sạch sẽ nhưng chúng tôi không khỏi bùi ngùi rưng rưng. Trước nhất là vì tại nghĩa trang này, đa số phần mộ chưa xác định được thông tin (trên 90%), bao gồm sáu ngôi mộ tập thể, trong đó mộ tập thể lớn nhất có tới chín bộ hài cốt. Vừa đặt tay lên từng nấm mộ, bác Bường vừa xót xa kể: "Đồng đội của tôi ở Thành cổ Quảng Trị có ai được chết nằm đâu. Ngày ấy, địch bắn phá liên tục bất kể ngày đêm, chúng tôi cố thủ trong công sự, chỉ có đứng hoặc ngồi sát cạnh bên nhau, hầm nào chẳng may trúng đạn pháo thì…". Bất giác, nước mắt chúng tôi rơi. Dù là những phóng viên từng chứng kiến bao nhiêu câu chuyện cảm động, chúng tôi vẫn khóc không ngừng trên mảnh đất thiêng liêng này của Tổ quốc.

Đền thờ Anh hùng Liệt sĩ Mặt trận Vị Xuyên đặt tại điểm cao 468 Ảnh: T.L

CCB Nguyễn Trọng Bường lặng lẽ thăm viếng nơi yên nghỉ của những đồng đội Ảnh: ĐỨC ANH

Niềm xúc động càng nhân lên khi một lời nói tựa câu hỏi bật ra khi trao đổi với ông Văn Quốc Toản, nhân viên quản trang: "Các anh nằm đây, thưa sao còn vắng?". Ông Toản bùi ngùi chia sẻ: "Dạ, cũng ít thôi các anh ạ! Ngoài các đoàn của chính quyền địa phương vào các dịp lễ lớn còn chủ yếu là các bác CCB Thành cổ về thăm đồng đội hoặc thân nhân của các anh hùng liệt sĩ đang nằm lại nơi đây". Quan sát trên đường đến Nghĩa trang Thành cổ, chúng tôi cũng ghi nhận thực tế chưa có biển chỉ dẫn, giới thiệu, mặc dù nghĩa trang này cách không xa Thành cổ Quảng Trị hay Quốc lộ 1. Trao đổi thêm với một số du khách về thăm Thành cổ, họ cùng chung chia sẻ rằng không hề biết thông tin về nghĩa trang đặc biệt này để viếng thăm.

Câu chuyện tại Nghĩa trang Thành cổ càng thôi thúc *Văn Hóa* nhen nhóm đề xuất ý tưởng nâng cấp mô hình nghĩa trang liệt sĩ thành "công viên lịch sử, văn hóa tâm linh" bằng việc tăng cường không gian xanh, cảnh quan tôn nghiêm và phát huy vai trò giáo dục truyền thống cho nhân dân, nhất là thế hệ trẻ. Ý tưởng ấy không xuất phát từ tham vọng làm mới hình thức của các nghĩa trang, càng không nhằm thay đổi bản chất thiêng liêng của nơi an nghỉ các anh hùng liệt sĩ. Điều cốt lõi là làm sao nghĩa trang liệt sĩ thật sự là một không gian mở, không còn khép kín, biệt lập như trước, để sự tri ân không chỉ diễn ra trong số ngày, mà trở thành một dòng chảy thường xuyên trong đời sống cộng đồng.

> *"Ý tưởng ấy không xuất phát từ tham vọng làm mới hình thức của các nghĩa trang, càng không nhằm thay đổi bản chất thiêng liêng của nơi an nghỉ các anh hùng liệt sĩ. Điều cốt lõi là làm sao nghĩa trang liệt sĩ thật sự là một không gian mở, không còn khép kín, biệt lập như trước, để sự tri ân không chỉ diễn ra trong số ngày, mà trở thành một dòng chảy thường xuyên trong đời sống cộng đồng."*

Nơi đại ngàn lưu giữ tên tuổi anh hùng liệt sĩ

Trong tâm thức nhiều thế hệ người Việt Nam, Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Trường Sơn hay Đường 9 không chỉ là một địa danh. Đó là một biểu tượng. Giữa không gian đại ngàn Quảng Trị, những hàng mộ nối dài như một bản trường ca thầm lặng. Mỗi tấm bia là một quê hương gửi lại. Mỗi lư hương là một điểm tựa cho thân nhân liệt sĩ trên hành trình tìm về ký ức. Ở đó, sự hy sinh không còn là khái niệm trừu tượng; nó hiện diện trong từng cái tên, từng ngày tháng, từng dòng quê quán khắc trên bia mộ.

Nếu mảnh đất Quảng Trị gợi nhớ đến tuyến lửa trong những năm tháng kháng chiến chống Mỹ cứu nước, thì Vị Xuyên là tên gọi khắc sâu trong ký ức về cuộc chiến đấu bảo vệ biên giới phía Bắc. Nghĩa trang Liệt sĩ quốc gia Vị Xuyên là nơi lắng lại những mất mát của một giai đoạn lịch sử không thể quên. Nhưng điều đáng trân trọng là nơi ấy hôm nay không chỉ gợi cảm giác bi thương. Trong một không gian được chỉnh trang, chăm sóc, Vị Xuyên dần hiện lên như một điểm tựa tinh thần nơi địa đầu Tổ quốc. Có những nghĩa trang khiến người ta cúi đầu vì đau xót. Cũng có những nghĩa trang khiến người ta ngẩng lên với niềm tin rằng sự hy sinh ấy không bị lãng quên. Vị Xuyên thuộc về cả hai cảm thức ấy. Những năm qua, Vị Xuyên được nhiều CCB, thân nhân liệt sĩ, tổ chức xã hội và các thế hệ người dân quan tâm, tìm về. Với những người từng đi qua chiến tranh, đây là nơi gặp lại đồng đội. Với người trẻ, đây là một không gian để hiểu rằng chủ quyền, biên cương, hòa bình không phải điều tự nhiên có được.

Chính ở những địa danh lịch sử như Vị Xuyên, khái niệm "Công viên ký ức" không còn là điều xa lạ. Bởi "công viên" ở đây không phải nơi vui chơi mà là không gian mở của sự tri ân; nơi có cây xanh, có lối đi, có điểm dừng chân, có câu chuyện lịch sử được kể lại; nơi con người có thể đến để tưởng niệm, suy ngẫm và học cách sống xứng đáng hơn với quá khứ.

Để mỗi nghĩa trang là một không gian mở

Vào những ngày này, khắp các nghĩa trang liệt sĩ, từng đoàn người nối nhau thành kính dâng hương các anh hùng, liệt sĩ. Khói hương nghi ngút lan tỏa cảm xúc, lòng biết ơn của thế hệ hôm nay. Nhưng ở trong gian nhà nhỏ, người quản trang già ở một nghĩa trang liệt sĩ thuộc một xã của tỉnh Nghệ An cứ trầm ngâm với điếu thuốc trên tay: "Tôi thật sự muốn ngày nào cũng là ngày kỷ niệm, tri ân các anh, để nơi nghĩa trang luôn rộn bước chân người thăm viếng, để nơi này luôn hòa nhịp với cuộc sống bên ngoài".

Có lẽ vì thế, ở nhiều địa phương, sự thay đổi đôi khi bắt đầu từ những việc rất cụ thể: Chỉnh trang khuôn viên, trồng thêm cây xanh, sửa sang lối đi, chăm sóc phần mộ, bố trí khu dâng hương trang nghiêm, huy động đoàn viên thanh niên và nhân dân cùng tham gia vệ sinh, thắp hương, tổ chức sinh hoạt truyền thống. Không phải nơi nào cũng có điều kiện đầu tư lớn. Không phải nghĩa trang nào cũng có quy mô rộng hoặc gắn với một chiến trường nổi tiếng. Nhưng mỗi nghĩa trang liệt sĩ ở cấp xã, phường, đều có giá trị riêng, bởi ở đó đang lưu giữ tên tuổi những người con của quê hương đã ngã xuống vì Tổ quốc. Từ câu chuyện ở Nghĩa trang Thành cổ cho thấy, việc hình thành "công viên ký ức" không phải bắt đầu từ những khái niệm lớn lao. Việc ấy bắt đầu từ sự sạch đẹp của từng lối đi, từ sự chăm chút từng bát hương, lọ hoa, từ thái độ tận tâm của người quản trang, từ tấm lòng của thân nhân liệt sĩ, cựu chiến binh, đoàn viên thanh niên và người dân địa phương. Và cũng cần bắt đầu từ nhận thức: Nghĩa trang liệt sĩ không nên chỉ được "đánh thức" vào những ngày lễ lớn.

Ở một nghĩa trang được phát huy đúng nghĩa, mỗi ngày đều có thể là một ngày tri ân. Một lớp học đến nghe kể chuyện. Một đoàn thanh niên đến chăm sóc phần mộ. Một gia đình tìm về thắp hương. Một CCB lặng lẽ đứng trước tên đồng đội. Một người trẻ đọc trên bia mộ tuổi đời của một liệt sĩ và chợt hiểu rằng hòa bình hôm nay đã được đổi bằng những cuộc đời rất trẻ. Những khoảnh khắc ấy không ồn ào nhưng có sức giáo dục sâu xa. Và cũng từ những khoảnh khắc ấy, các nghĩa trang liệt sĩ có thể trở thành những địa chỉ đỏ đúng nghĩa: Nơi lịch sử không ngủ yên, nơi lòng biết ơn được nuôi dưỡng, nơi các thế hệ hôm nay học cách cúi đầu trước quá khứ để bước tiếp vững vàng hơn trong tương lai. Nghĩa trang liệt sĩ trở thành một không gian mở là vì những điều đó… ■ *(Còn tiếp)*

Lắng nghe "những điều ước tháng Bảy"

● **Bài, ảnh: NGỌC HÒA**

Tháng Bảy, mưa núi bắt đầu nặng hạt trên những triền đồi Tu Mơ Rông. Trong căn nhà nhỏ của Mẹ Việt Nam Anh hùng Y Tría ở thôn Mô Pả, xã Tu Mơ Rông (tỉnh Kon Tum cũ nay là Quảng Ngãi), tiếng búa gõ, tiếng cưa cắt và những lời hỏi han rộn rã giữa không gian vốn lặng lẽ.

Các cán bộ, chiến sĩ công an, đoàn viên thanh niên và người dân cùng chung tay sửa lại mái nhà đã cũ. Chỉ trong một buổi sáng, mái tôn bạc màu, chắp vá bởi thời gian dần được thay thế bằng mái mới chắc chắn hơn. Đó không chỉ là một buổi lao động mà đó là cách những người trẻ ở vùng núi cao thực hiện lời hứa, một điều ước được gửi gắm trong tháng Bảy, tháng của sự tri ân.

Lãnh đạo xã Tu Mơ Rông cùng các lực lượng đến thăm, trao "Phiếu ước nguyện tháng Bảy" cho Mẹ Y Tría

Ông A Thắm nhận hỗ trợ cây giống cà phê để phát triển sinh kế từ chương trình "Ước nguyện tháng Bảy"

Điều ước dưới mái nhà

Năm nay đã 89 tuổi, Mẹ Y Tría không còn mong mỏi điều gì lớn lao. Trong "Phiếu ước nguyện tháng Bảy" do xã Tu Mơ Rông gửi đến từng gia đình người có công, mẹ chỉ viết một mong muốn rất giản dị: Sửa lại mái nhà đã xuống cấp để không còn nơm nớp lo nước mưa dột mỗi khi mùa mưa Tây Nguyên kéo về.

Điều ước ấy nhanh chóng được chính quyền địa phương và các lực lượng chung tay hiện thực hóa. Nhìn những tấm tôn mới dần phủ kín mái nhà, gương mặt người mẹ già ánh lên niềm vui. Món quà mà mẹ nhận được không chỉ là một căn nhà vững chãi hơn trước gió mưa, mà còn là cảm giác mình vẫn luôn được nhớ đến, được quan tâm và trân trọng. Ông A Phước, con trai Mẹ Y Tría xúc động cho biết, nhiều năm qua gia đình luôn nhận được sự quan tâm của địa phương thông qua các hoạt động thăm hỏi, chăm sóc sức khỏe và hỗ trợ đời sống. "Chúng tôi thật sự cảm nhận được tình cảm của chính quyền và bà con dành cho gia đình, nhất là trong những ngày tháng Bảy này. Không chỉ giúp sửa nhà mà mọi người còn đến hỏi thăm, động viên, khiến gia đình rất ấm lòng", ông Phước chia sẻ.

Không chỉ có căn nhà của Mẹ Y Tría rộn ràng tiếng cười, ở cách đó không xa, mảnh rẫy của bệnh binh A Thắm cũng trở nên nhộn nhịp. Hơn 150 cán bộ, chiến sĩ và người dân cùng nhau đào hố, vận chuyển cây giống, xuống từng gốc cà phê trên diện tích đất mà gia đình ông đã nhiều năm bỏ trống. Gia đình ông được hỗ trợ 1.000 cây giống cà phê. Điều đáng quý hơn là những cây giống ấy không được trao rồi để người dân tự xoay xở. Hàng trăm bàn tay đã cùng góp sức để biến mong muốn chuyển đổi cây trồng của người bệnh binh thành hiện thực. Ông A Thắm kể rằng, nhiều năm nay gia đình vẫn ấp ủ dự định trồng cà phê nhằm cải thiện thu nhập. Thế nhưng tuổi đã cao, sức khỏe giảm sút, thiếu nhân lực nên kế hoạch ấy cứ mãi dang dở. "Nay được Nhà nước hỗ trợ cây giống, lại có rất nhiều cán bộ, chiến sĩ và bà con đến giúp đào hố, trồng cây, gia đình tôi rất xúc động. Tôi tin vài năm nữa, những cây cà phê này sẽ trở thành nguồn thu nhập ổn định cho con cháu", ông nói.

Những điều ước giản dị ấy là một phần trong chương trình "Ước nguyện tháng Bảy - Một ước nguyện, một việc làm" do xã Tu Mơ Rông triển khai nhân kỷ niệm 79 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ.

Tri ân từ sự lắng nghe

Theo ông Võ Trung Mạnh, Bí thư Đảng ủy xã Tu Mơ Rông, thay vì thực hiện hoạt động tri ân theo một khuôn mẫu chung, địa phương lựa chọn một cách làm khác: Lắng nghe mong muốn của từng gia đình người có công. Mỗi gia đình được phát một "Phiếu ước nguyện tháng Bảy". Trong tờ phiếu ấy không có những câu hỏi dài dòng, chỉ đơn giản là điều họ đang cần nhất.

> *"Từng điều ước sau khi được tổng hợp sẽ được giao cho các cơ quan, đoàn thể, lực lượng vũ trang hoặc các tổ chức phù hợp trực tiếp thực hiện. Chúng tôi mong muốn không để bất kỳ nguyện vọng chính đáng nào của người có công bị bỏ lại."*
>
> **(Ông VÕ TRUNG MẠNH, Bí thư Đảng ủy xã Tu Mơ Rông)**

Có người mong sửa lại căn nhà đã xuống cấp. Có người cần vài trăm cây giống để phát triển kinh tế. Có người chỉ mong được khám sức khỏe, có bữa cơm sum vầy hay được hỗ trợ những công việc thường ngày mà tuổi già không còn đủ sức đảm đương. "Từng điều ước sau khi được tổng hợp sẽ được giao cho các cơ quan, đoàn thể, lực lượng vũ trang hoặc các tổ chức phù hợp trực tiếp thực hiện. Chúng tôi mong muốn không để bất kỳ nguyện vọng chính đáng nào của người có công bị bỏ lại", ông Mạnh cho biết. Đến nay, 45 điều ước của 45 gia đình người có công trên địa bàn đang lần lượt được hiện thực hóa. Có điều ước chỉ cần vài triệu đồng để sửa lại mái nhà. Có điều ước cần hàng trăm người cùng góp sức. Cũng có điều ước chỉ đơn giản là một cuộc thăm hỏi hay một lần được khám sức khỏe. Mỗi điều ước có giá trị khác nhau, nhưng đều được đáp lại bằng sự chân thành và trách nhiệm.

Điều làm nên ý nghĩa của chương trình không nằm ở giá trị vật chất mà ở cách chính quyền lựa chọn lắng nghe trước khi hỗ trợ. Khi sự tri ân bắt đầu từ nhu cầu thực tế của từng gia đình, những việc làm ấy không còn là những món quà mang tính hình thức, mà trở thành sự sẻ chia đúng lúc, đúng điều người dân mong mỏi. Theo kế hoạch, toàn bộ 45 điều ước sẽ được hoàn thành ngay trong tháng Bảy. Bên cạnh đó, xã Tu Mơ Rông còn tổ chức nhiều hoạt động ý nghĩa như khám sức khỏe miễn phí cho gia đình chính sách, chương trình "Bữa cơm tri ân" thăm hỏi, tặng quà người có công và nhiều hoạt động đền ơn đáp nghĩa khác.

Ở vùng núi cao còn nhiều khó khăn này, những điều ước ấy có thể rất nhỏ bé, những khi được lắng nghe và hiện thực hóa, mỗi điều ước lại trở thành một nhịp cầu nối giữa quá khứ với hiện tại, để sự hy sinh của những người có công không chỉ được ghi nhớ bằng những lời tri ân trong tháng Bảy, mà còn được đáp đền bằng những việc làm cụ thể, thiết thực và đầy nghĩa tình. Có lẽ, đó cũng là giá trị đẹp nhất mà chương trình "Ước nguyện tháng Bảy" mang lại: Không phải trao đi những gì mình có, mà là trao đúng điều người khác đang cần. ■

CÁC HÃNG HÀNG KHÔNG, LỮ HÀNH TRUNG QUỐC:

Bày tỏ sự ngưỡng mộ thành tựu du lịch của Việt Nam

● **Bài, ảnh: XUÂN HƯỚNG**

Trung tâm Xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch tỉnh Khánh Hòa vừa phối hợp với Công ty cổ phần Nhà ga Quốc tế Cam Ranh tổ chức Chương trình kết nối doanh nghiệp du lịch Việt Nam với các hãng hàng không và đại lý lữ hành Trung Quốc. Sự kiện thu hút hơn 50 đại diện các hãng hàng không, lữ hành uy tín đến từ các trung tâm kinh tế hàng đầu Trung Quốc.

Tại Chương trình Các "ông lớn" trong ngành hàng không và lữ hành đến từ các trung tâm kinh tế - du lịch hàng đầu Trung Quốc như Bắc Kinh, Thượng Hải, Quảng Châu và Trùng Khánh đều nhận định, Việt Nam nói chung và điểm đến Nha Trang - Khánh Hòa nói riêng sở hữu những lợi thế cạnh tranh vượt trội tại khu vực Đông Nam Á và được du khách Trung Quốc nhắc đến nhiều sau những chuyến tham quan, trải nghiệm.

8.000 chuyến bay thẳng Trung Quốc - Khánh Hòa

Phát biểu tại Chương trình kết nối, ông Trương Văn Tiến, Giám đốc Trung tâm Xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch tỉnh Khánh Hòa khẳng định, Chương trình lần này là cơ hội lớn để những người làm tour và đối tác lữ hành Trung Quốc trực tiếp cảm nhận, đánh giá hệ thống sản phẩm, dịch vụ đặc trưng đã được địa phương liên tục đầu tư, nâng cấp.

"Từ đầu năm 2025 đến nay, đã có khoảng 8.000 chuyến bay thẳng kết nối các địa phương của Trung Quốc với Khánh Hòa. Con số này khẳng định nhu cầu đi lại rất lớn cũng như dư địa tăng trưởng mạnh mẽ của thị trường Trung Quốc tại địa phương. Chương trình kết nối lần này được kỳ vọng là bước đệm vững chắc giúp doanh nghiệp hai nước hình thành các chương trình hợp tác cụ thể, góp phần mở rộng thị trường và nâng cao hiệu quả khai thác các đường bay quốc tế trực tiếp đến Cam Ranh nói riêng và Việt Nam nói chung", ông Trương Văn Tiến nhấn mạnh.

Sức hút của dải đất duyên hải Nam Trung Bộ cũng được chứng minh bằng những con số tăng trưởng ấn tượng. Báo cáo của Sở VHTTDL tỉnh Khánh Hòa cho biết, chỉ tính riêng 6 tháng đầu năm 2026, tổng lượt khách du lịch đến địa phương ước đạt hơn 11,9 triệu lượt, tăng 41,6% so với cùng kỳ. Trong đó, dòng khách quốc tế đạt hơn 4,6 triệu lượt (tăng 66,1%), riêng thị trường Trung Quốc đóng góp đáng kể với 335.184 lượt khách.

Trong chuyến khảo sát thực tế mới đây, các doanh nghiệp Trung Quốc đã trực tiếp trải nghiệm chuỗi sản phẩm du lịch đa dạng, trải dài qua nhiều phân khúc từ văn hóa, sinh thái cho đến nghỉ dưỡng cao cấp liên vùng của Việt Nam. Trong đó, các doanh nghiệp Trung Quốc đã đến khảo sát các danh thắng lịch sử - văn hóa đặc trưng tại Nha Trang như Tháp Bà Pô Nagar, Danh thắng Hòn Chồng, Nhà thờ Chánh Tòa, Chùa Long Sơn; trải nghiệm sinh thái tại Công viên Du lịch Yang Bay, tìm hiểu đời sống bản địa tại chợ Xóm Mới. Đặc biệt, đoàn đã mở rộng tuyến khảo sát, trải nghiệm các sản phẩm du lịch độc đáo tại khu vực phụ cận thuộc tỉnh Lâm Đồng và Khánh Hòa như: Làng gốm Bàu Trúc, Đồi cát Mũi Dinh, Đồi cát Nam Cương và Làng chài Vĩnh Hy.

Về hạ tầng dịch vụ, các đại biểu đánh giá rất cao năng lực đón khách quốc tế của các tổ hợp lưu trú đẳng cấp như Nha Trang Marriott Resort & Spa, Alma Resort Cam Ranh cùng các dịch vụ sang trọng như du thuyền Marmoris Yachting... Đây là những nền tảng then chốt đáp ứng trọn vẹn thị hiếu khắt khe của phân khúc khách chi tiêu cao.

Hiến kế mở rộng thị trường

Tại chương trình kết nối doanh nghiệp (B2B) tại Khánh Hòa, không khí trao đổi diễn ra vô cùng sôi nổi. Đại diện các hãng hàng không và lữ hành Trung Quốc khẳng định Việt Nam là điểm đến nhận được phản hồi rất tích cực từ du khách nhờ sự kết hợp hài hòa giữa cảnh quan thiên nhiên, đường bờ biển đẹp, ẩm thực phong phú, bản sắc văn hóa đặc sắc và lòng hiếu khách nồng hậu.

Từ những đánh giá thực tế, các doanh nghiệp hàng đầu Trung Quốc đã nhanh chóng đưa ra định hướng sản phẩm mới. Bà Luo Linfeng, Quản lý Kinh doanh Quốc tế Hãng hàng không 9 Air, nhận định hệ thống resort cao cấp kết hợp với hạ tầng hiện đại của Cảng hàng không quốc tế Cam Ranh là nền tảng hoàn hảo để tăng tốc khai thác. "Chúng tôi mong muốn tiếp tục phối hợp chặt chẽ với các cơ quan quản lý du lịch địa phương và các đối tác Việt Nam để nghiên cứu mở thêm các đường bay trực tiếp, thiết kế các gói sản phẩm đặc thù phù hợp với thị hiếu của du khách Trung Quốc. Sự liên kết chặt chẽ giữa hàng không và du lịch chắc chắn sẽ mở ra nhiều cơ hội tăng trưởng bứt phá cho cả hai bên", bà Luo Linfeng cho biết.

Trong khi đó, ông Chen Haibin, Tổng Giám đốc China Peace International Tourism (chi nhánh Quảng Châu) cho biết: "Đơn vị đang sở hữu thương hiệu lữ hành Asia Holiday (top 2 thị phần Đông Nam Á tại Quảng Châu suốt 15 năm qua) và đang lên kế hoạch đẩy mạnh khai thác tuyến du lịch liên kết trung chuyển liên vùng: TP.HCM - Mũi Né - Nha Trang. Hành trình kết hợp đa dạng chủ đề: Trải nghiệm nhịp sống đô thị TP.HCM, trượt cát vượt địa hình mạo hiểm tại sa mạc Mũi Né và khép lại bằng kỳ nghỉ dưỡng biển cao cấp tại Nha Trang hứa hẹn sẽ thu hút dòng khách chi tiêu cao từ khu vực Quảng Châu".

Ông Guan Lin, Tổng Giám đốc Công ty Lữ hành Quốc tế Longtu Trùng Khánh bày tỏ sự ngưỡng mộ trước những thành tựu du lịch của Việt Nam. Ông khẳng định Nha Trang sở hữu những lợi thế cạnh tranh vượt trội tại Đông Nam Á và tin tưởng nơi đây sẽ mang lại những trải nghiệm khó quên cho du khách quốc tế. Doanh nghiệp này kỳ vọng chuyến đi sẽ mở ra cơ hội hợp tác lâu dài với các đối tác nội địa để xây dựng các sản phẩm chất lượng cao, đón đầu làn sóng du khách từ Trùng Khánh đến Khánh Hòa.

Chương trình kết nối doanh nghiệp lần này đã củng cố niềm tin vững chắc cho các đối tác quốc tế. Đây là cơ sở quan trọng để các hãng hàng không và lữ hành Trung Quốc đánh giá chính xác tiềm năng thị trường, mở rộng các đường bay thẳng mới và tạo đà cho sự trở lại mạnh mẽ, bền vững của dòng khách du lịch Trung Quốc đến Việt Nam trong thời gian tới. ■

Khách Trung Quốc trải nghiệm sản phẩm du lịch tại Khánh Hòa

Phát huy văn hóa biển gắn với phát triển du lịch

Viện Văn hóa, Nghệ thuật, Thể thao và Du lịch Việt Nam vừa tổ chức Hội thảo khoa học "Bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa biển gắn với phát triển du lịch vùng Nam Trung Bộ". Hội thảo là diễn đàn quan trọng để các nhà quản lý, chuyên gia và nhà khoa học cùng thảo luận, tìm kiếm giải pháp chuyển hóa nguồn lực di sản biển thành động lực phát triển kinh tế - xã hội bền vững.

Hội thảo đi sâu thảo luận về các mô hình du lịch đặc thù có tính thích ứng cao như: Du lịch cộng đồng tại các làng chài, du lịch trải nghiệm nghề biển, hay du lịch sinh thái gắn với không gian văn hóa Chăm-pa. Trong đó, cộng đồng cư dân ven biển phải được đặt vào vị trí trung tâm, được trao quyền quy hoạch, quản lý và chia sẻ lợi ích một cách công bằng để họ chủ động trở thành những người bảo vệ di sản tốt nhất.

Các ý kiến tại Hội thảo đề xuất: Định hình lại không gian phát triển thông qua các mô hình liên kết vùng cốt lõi. Thay vì để các địa phương khai thác manh mún và trùng lặp các yếu tố tự nhiên đơn thuần, cần thiết lập các "Hành trình di sản biển miền Trung" liên vùng; các mô hình quản lý thực tiễn như: Ứng dụng bản đồ GIS di sản biển trong quy hoạch, thực hiện đánh giá tác động di sản bên cạnh đánh giá tác động môi trường và trích trực tiếp một phần nguồn thu du lịch để hỗ trợ các nghệ nhân cùng cộng đồng giữ lửa di sản…

MINH LÝ

Hà Nội là điểm đến thân thiện

Theo tờ *The Star* của Malaysia, trang MoneySuperMarket đã công bố danh sách "10 thành phố có dịch vụ khách hàng thân thiện nhất thế giới". Trong danh sách này, Thủ đô Hà Nội của Việt Nam là địa danh duy nhất của Đông Nam Á lọt vào top 10 và được vinh danh ở vị trí thứ hai thế giới. Hà Nội được miêu tả là thành phố có đội ngũ nhân viên thân thiện và dịch vụ chất lượng tốt với du khách.

Bảng xếp hạng được xây dựng dựa trên việc phân tích hơn 100.000 đánh giá của khách hàng đối với các doanh nghiệp, bao gồm các nhà hàng, địa điểm giải trí, tham quan và hoạt động vui chơi tại 107 thành phố trên toàn thế giới.

L.HƯƠNG

Từ đổi mới tư duy quản trị đến khát vọng phát triển đất nước

● PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Phát biểu khai mạc Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIV, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã gợi mở một tư duy phát triển toàn diện, đặt ra bốn bước chuyển chiến lược về tổ chức bộ máy, quản trị nguồn lực, mô hình tăng trưởng và năng lực phòng ngừa rủi ro. Trong đó, thông điệp có ý nghĩa sâu sắc là đất nước không chỉ cần phát triển nhanh hơn, mạnh hơn, mà còn phải nhân văn hơn; không để giàu lên về vật chất nhưng nghèo đi về văn hóa, đạo đức và tình người.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu khai mạc Hội nghị Trung ương 3 khóa XIV Ảnh: TTXVN

Từ sắp xếp bộ máy đến hình thành năng lực phát triển mới

Hội nghị Trung ương 3 khóa XIV diễn ra trong thời điểm toàn Đảng, toàn dân và toàn quân đang khẩn trương đưa Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng vào cuộc sống. Đây cũng là giai đoạn thế giới có những biến động nhanh chóng, rộng lớn và khó dự báo. Cạnh tranh chiến lược, xung đột địa chính trị, sự phân hóa của kinh tế toàn cầu, chuyển dịch công nghệ, năng lượng, dữ liệu, biến đổi khí hậu và trí tuệ nhân tạo đang tạo ra cả cơ hội lẫn những thách thức chưa từng có.

Trong bối cảnh ấy, một đất nước muốn phát triển không thể chỉ có mục tiêu đúng, khát vọng lớn, mà còn phải có năng lực hành động đủ mạnh để chuyển hóa khát vọng thành kết quả thực tế. Chính vì vậy, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh rằng Hội nghị Trung ương 3 phải chuyển những định hướng chiến lược của Đại hội XIV thành các quyết sách tháo gỡ điểm nghẽn, khơi thông nguồn lực và tạo ra năng lực phát triển mới.

Điều đáng chú ý là mỗi quyết sách đều phải trả lời rõ ba câu hỏi: tháo gỡ điểm nghẽn nào, tạo ra năng lực mới nào và cần những điều kiện gì để thực hiện hiệu quả. Đây là một cách đặt vấn đề rất cụ thể, thể hiện sự chuyển đổi từ tư duy ban hành chủ trương sang tư duy quản trị bằng kết quả.

Một chính sách không thể chỉ được đánh giá bởi mục tiêu đúng đắn hay quy trình xây dựng đầy đủ. Điều quan trọng hơn là chính sách ấy giải quyết được vấn đề gì, tạo ra thay đổi nào và người dân được hưởng lợi ra sao. Chính sự chuyển đổi này sẽ tạo nên một nền quản trị chủ động hơn, trách nhiệm hơn, gần với thực tiễn và nhu cầu của cuộc sống hơn.

Bốn bước chuyển chiến lược được nêu trong bài phát biểu tạo thành một hệ thống thống nhất. Trước hết là chuyển từ sắp xếp tổ chức sang nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền và chất lượng vận hành của Đảng và hệ thống chính trị. Sắp xếp bộ máy tinh gọn là một công việc rất quan trọng, nhưng đó mới chỉ là điều kiện. Mục tiêu cuối cùng phải là Đảng lãnh đạo hiệu quả hơn, Nhà nước quản trị tốt hơn, bộ máy vận hành nhanh hơn, người dân và doanh nghiệp được phục vụ tốt hơn.

Vì thế, kết quả của việc tinh gọn bộ máy không thể chỉ đo bằng số lượng đầu mối được giảm, mà phải được đánh giá bằng sự thông suốt trong vận hành, sự rõ ràng về thẩm quyền, trách nhiệm, tốc độ giải quyết công việc và mức độ hài lòng của Nhân dân. Phân cấp không chỉ là giao thêm nhiệm vụ, mà phải đi cùng thẩm quyền, nguồn lực, nhân lực, dữ liệu và công cụ thực thi. Cán bộ phải được đánh giá bằng phẩm chất, năng lực, sản phẩm, tiến độ và uy tín; người đứng đầu phải thực sự là trung tâm trách nhiệm.

Bước chuyển thứ hai là từ quản lý phân tán sang quản trị thống nhất không gian phát triển và nguồn lực quốc gia. Đây là yêu cầu vượt qua tư duy phát triển bị giới hạn bởi địa giới hành chính. Đất đai, biển, đô thị, hạ tầng, tài nguyên và dữ liệu phải được nhìn nhận trong một chỉnh thể; lợi thế của từng địa phương phải được kết nối với lợi thế vùng và chiến lược quốc gia.

Không gian hành chính có thể có ranh giới, nhưng không gian kinh tế, văn hóa, xã hội và môi trường luôn có sự liên kết, tác động qua lại. Nếu mỗi địa phương chỉ khai thác lợi thế riêng, thiếu phối hợp và chia sẻ, nguồn lực sẽ bị phân tán, thậm chí tạo ra sự cạnh tranh thiếu lành mạnh. Ngược lại, khi các địa phương biết liên kết, bổ sung cho nhau, những tiềm năng riêng lẻ có thể trở thành sức mạnh tổng hợp của cả vùng và đất nước.

Bước chuyển thứ ba là xác lập mô hình phát triển dựa vào năng suất, tri thức, công nghệ và con người. Đây là sự thay đổi căn bản từ tăng trưởng dựa nhiều vào vốn, tài nguyên, gia công và lao động giá rẻ sang phát triển bằng năng lực nội sinh, trí tuệ, đổi mới sáng tạo và quản trị hiện đại.

Trong cạnh tranh toàn cầu hiện nay, lợi thế về tài nguyên hay chi phí lao động thấp ngày càng bị thu hẹp. Quốc gia nào làm chủ được công nghệ, dữ liệu, nhân lực chất lượng cao và năng lực sáng tạo sẽ có cơ hội chiếm lĩnh những khâu có giá trị gia tăng lớn hơn. Vì vậy, khoa học, công nghệ, chuyển đổi số và trí tuệ nhân tạo phải được chuyển hóa thành năng suất lao động, chất lượng sản phẩm, thương hiệu và sức cạnh tranh thực tế của nền kinh tế, chứ không chỉ dừng lại ở các chương trình hay phong trào.

Bước chuyển thứ tư là từ xử lý từng nguy cơ sang chủ động phòng ngừa, nâng cao sức chống chịu và bảo vệ vững chắc đất nước. Trong một thế giới mà các nguy cơ an ninh, kinh tế, môi trường, khí hậu, dữ liệu và công nghệ ngày càng đan xen, chúng ta không thể chỉ hành động sau khi thiệt hại đã xảy ra. Quản trị hiện đại phải dựa trên dự báo, cảnh báo sớm, chuẩn bị các kịch bản và phòng ngừa từ sớm, từ xa.

Bốn bước chuyển ấy có mối quan hệ chặt chẽ với nhau: Tổ chức và con người tạo ra năng lực hành động; thể chế và không gian phát triển khơi thông nguồn lực; mô hình tăng trưởng chuyển các nguồn lực thành năng suất và của cải; năng lực phòng ngừa bảo đảm quá trình phát triển diễn ra an toàn, liên tục và bền vững.

Văn hóa là nền tảng để phát triển đúng hướng và bền vững

Trong bài phát biểu khai mạc Hội nghị Trung ương 3, bên cạnh những vấn đề về tổ chức bộ máy, thể chế, kinh tế, công nghệ và an ninh, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm dành sự nhấn mạnh đặc biệt cho mục tiêu xây dựng một xã hội kỷ cương, an toàn, văn minh, hài hòa và phát triển.

Điều này cho thấy tư duy phát triển được đặt trong một chỉnh thể, không tuyệt đối hóa tăng trưởng kinh tế và không xem GDP là thước đo duy nhất của tiến bộ. Phát triển phải làm cho quy mô nền kinh tế lớn hơn, nhưng đồng thời cũng phải làm cho xã hội tốt đẹp hơn, con người phát triển toàn diện hơn, cộng đồng gắn kết hơn và niềm tin được củng cố hơn.

Thông điệp "không để giàu lên về vật chất nhưng nghèo đi về văn hóa, đạo đức, tình người" có ý nghĩa cảnh tỉnh sâu sắc. Đây không chỉ là một lời nhắc nhở về mặt trái của quá trình phát triển, mà còn là một nguyên tắc định hướng đối với mọi chủ trương, chính sách trong giai đoạn mới.

Một xã hội có thể có nhiều công trình hiện đại, những thành phố lớn, tốc độ tăng trưởng cao và các công nghệ tiên tiến. Nhưng nếu khoảng cách giàu nghèo ngày càng lớn, con người trở nên vô cảm, các mối quan hệ cộng đồng bị đứt gãy, đạo đức suy giảm và người yếu thế bị đẩy ra bên lề, thì sự phát triển ấy chưa thể được coi là thành công.

Văn hóa, trong ý nghĩa đó, không phải là phần trang trí đi sau kinh tế. Văn hóa là nền tảng tinh thần, là nguồn lực nội sinh và là hệ điều tiết giúp sự phát triển giữ được sự cân bằng, nhân văn và đúng hướng.

Kinh tế giúp tạo ra của cải, công nghệ giúp nâng cao năng suất, nhưng văn hóa quyết định chúng ta sử dụng của cải và công nghệ ấy vì mục tiêu gì. Một xã hội phát triển không chỉ cần những con người có tri thức và kỹ năng, mà còn cần những công dân có lòng nhân ái, trách nhiệm, ý thức cộng đồng, khát vọng cống hiến và niềm tự hào dân tộc.

Chính vì thế, việc xác lập mô hình phát triển dựa trên con người không thể chỉ được hiểu là đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động. Con người không chỉ là "đầu vào" của tăng trưởng, mà còn là chủ thể sáng tạo và là mục tiêu cuối cùng của phát triển. Mọi chính sách kinh tế, khoa học, công nghệ hay đô thị đều phải góp phần mở rộng cơ hội phát triển, nâng cao phẩm giá, chất lượng sống và hạnh phúc của mỗi người dân.

Trong bối cảnh chuyển đổi số và trí tuệ nhân tạo phát triển mạnh mẽ, yêu cầu này càng trở nên cấp thiết. Công nghệ có thể giúp con người kết nối nhanh hơn, làm việc hiệu quả hơn và tạo ra nhiều sản phẩm hơn, nhưng cũng có thể làm gia tăng khoảng cách số, tạo ra những bất bình đẳng mới và tác động đến các giá trị đạo đức, lối sống, quan hệ xã hội.

Do đó, phát triển công nghệ phải luôn đi cùng phát triển văn hóa số, đạo đức số và trách nhiệm xã hội. Chúng ta cần những công dân không chỉ biết sử dụng công nghệ, mà còn biết sử dụng công nghệ một cách nhân văn, có trách nhiệm; những doanh nghiệp không chỉ tìm kiếm lợi nhuận, mà còn biết tôn trọng cộng đồng, môi trường và các giá trị văn hóa dân tộc.

(Xem tiếp trang 15)

PHÁT HIỆN MỚI DƯỚI LÒNG THÀNH CỔ CHÂU SA (QUẢNG NGÃI):

Tìm cách bảo vệ nguyên trạng các lò nung cổ

● Bài, ảnh: NHƯ ĐỒNG

Cuộc khai quật khẩn cấp tại di tích thành cổ Châu Sa (xã Tịnh Khê, Quảng Ngãi) vừa phát lộ quần thể công xưởng gốm quy mô lớn cùng nhiều dấu tích kiến trúc có niên đại khoảng thế kỷ II - III, đã mở thêm những cứ liệu quý để nhận diện trung tâm sản xuất và quyền lực của cư dân hậu Sa Huỳnh, tiền Chăm.

Trên diện tích khai quật 100m², đoàn khảo cổ đã phát hiện thêm ba lò nung ngói, nâng tổng số lò nung được xác định tại khu vực này lên bốn lò kể từ sau phát hiện lần đầu tiên vào năm 2022. Những dấu tích này cho thấy, nơi đây không phải một lò nung đơn lẻ mà một quần thể sản xuất vật liệu xây dựng quy mô lớn, từng cung cấp ngói cho những công trình kiến trúc quan trọng của cư dân cổ.

Hé mở trung tâm sản xuất, trung tâm quyền lực cổ

Đặc biệt, xung quanh các lò nung xuất hiện một bãi thải chứa dày đặc ngói và than, dấu tích của khu vực phơi sản phẩm sau khi ra lò. Đoàn khai quật còn phát hiện loại lò nung có thành lò chỉ dày khoảng 4,2cm, mỏng hơn rất nhiều so với loại lò từng biết trước đây, nhưng vẫn đảm bảo khả năng chịu nhiệt.

Theo TS Đoàn Ngọc Khôi, Phó Giám đốc Bảo tàng Tổng hợp tỉnh Quảng Ngãi, những lò nung này có niên đại khoảng thế kỷ II - III và thuộc nhóm lò nung sớm của Việt Nam. Đặc biệt, chúng đều có miệng quay về hướng Đông Nam để đón gió, thể hiện sự am hiểu về địa hình, khí hậu và kỹ thuật nung của người xưa. "Đặc biệt, ngay điểm giữa của khu vực nội thành Châu Sa, chúng tôi đã phát hiện dấu tích của một công trình kiến trúc mới. Công trình này nằm ở vị trí trọng yếu, được nhận định có thể là nơi làm việc của một cơ quan quyền lực mang tính nhà nước thời bấy giờ", TS Khôi nhấn mạnh.

Không chỉ có dấu tích sản xuất, đợt khai quật còn mang đến phát hiện có ý nghĩa đặc biệt khi xuất lộ nền móng của một công trình kiến trúc nằm ngay khu vực trung tâm nội thành. Theo nhận định của nhiều chuyên gia, đây có thể là nơi đặt một cơ quan quyền lực mang tính nhà nước trong giai đoạn hình thành các tiểu quốc cổ. Nếu tiếp tục được nghiên cứu, phát hiện này sẽ góp thêm bằng chứng về vai trò của Châu Sa không chỉ là một trung tâm kinh tế mà còn là trung tâm chính trị của cư dân hậu Sa Huỳnh, tiền Chăm. Theo TS Đoàn Ngọc Khôi, giai đoạn hậu Sa Huỳnh, tiền Chăm là thời kỳ lịch sử còn rất ít tư liệu thành văn. Chính vì vậy, mỗi dấu tích được phát hiện dưới lòng đất đều trở thành nguồn sử liệu quý, góp phần lấp đầy những khoảng trống của lịch sử bằng những chứng cứ khoa học thay vì những giả thuyết.

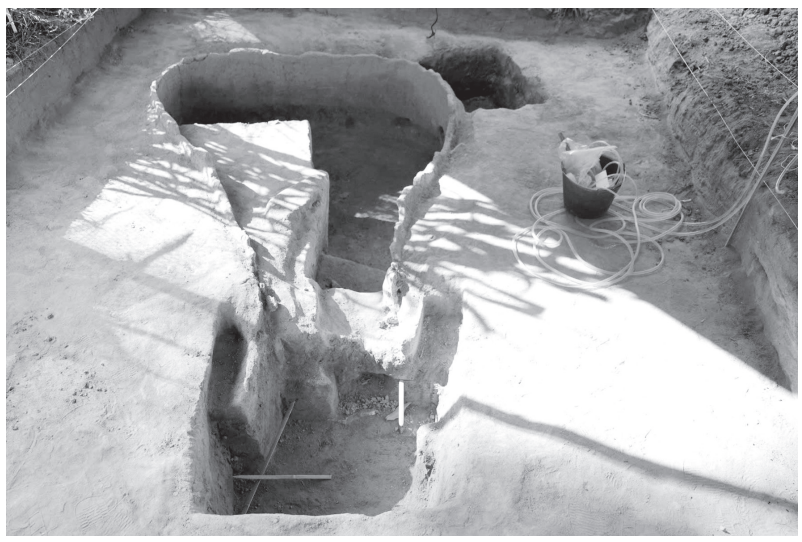
Ông Nguyễn Sơn Ka, nguyên Trưởng phòng Vẽ và Phục chế, Viện Khảo cổ học Việt Nam cho rằng, mỗi hố khai quật giống như một "trang tư liệu gốc". Từng lớp đất, từng hiện vật đều phải được ghi chép, đo vẽ, chụp ảnh và xử lý khoa học để trở thành cơ sở cho các cuộc khai quật tiếp theo, từng bước phục dựng diện mạo đô thị cổ Châu Sa. Trước đó, vào tháng 4.2026, trong lúc đào hố trồng cây tại xóm Thành (thôn Phú Bình, xã Tịnh Khê), gia đình ông Nguyễn Kiên đã bất ngờ làm xuất lộ một di tích lò nung cổ có hình dáng bầu rượu hồ lô, kích thước dài khoảng 3,5m, rộng khoảng 1m.

Lò nung ngói có niên đại khoảng thế kỷ II - III được phát lộ trong đợt khai quật

TS Đoàn Ngọc Khôi giới thiệu những phát hiện mới và giá trị khảo cổ của thành cổ Châu Sa

Lò nung cổ hình bầu hồ lô được người dân phát hiện khi đào hố trồng cây tại nhà ông Nguyễn Kiên

> *"Kiến nghị các cơ quan chức năng cần sớm thực hiện quy hoạch riêng cho di tích thành cổ Châu Sa, đồng thời lập hồ sơ đề nghị nâng cấp từ di tích quốc gia lên di tích quốc gia đặc biệt. Đối với quần thể lò nung vừa phát lộ, ngành văn hóa cần phối hợp với chính quyền địa phương tổ chức cuộc họp thẩm định trực tiếp tại hiện trường để đưa ra giải pháp bảo tồn tối ưu ngay tại vị trí khảo cổ."*
>
> **(TS ĐOÀN NGỌC KHÔI, Phó Giám đốc Bảo tàng Tổng hợp tỉnh Quảng Ngãi)**

Đánh thức "kho báu" di sản

Thành cổ Châu Sa được xây dựng trước thế kỷ X, là một trong số rất ít thành đất cổ còn giữ được gần như nguyên vẹn ở Việt Nam. Hai vòng thành nội, ngoại gắn với hệ thống sông Trà Khúc và hai cửa biển Đại, Sa Kỳ tạo nên vị thế đặc biệt của một đô thị cổ ven sông, ven biển. Từ năm 1994, di tích đã được xếp hạng di tích lịch sử, văn hóa quốc gia.

Tuy nhiên, nhiều chuyên gia cảnh báo, dấu tích khảo cổ chỉ nằm cách mặt đất khoảng 30cm nên rất dễ bị tác động bởi hoạt động canh tác. Thực tế, chính việc người dân đào hố trồng cây đã vô tình phát hiện thêm lò nung cổ vào tháng 4.2026, đồng thời cho thấy nguy cơ di sản tiếp tục bị xâm hại nếu không có giải pháp bảo vệ kịp thời. Từ những phát hiện mới, các nhà khoa học kiến nghị sớm quy hoạch tổng thể khu di tích, nâng hạng thành cổ Châu Sa lên di tích quốc gia đặc biệt; đồng thời xây dựng phương án bảo tồn tại chỗ với hệ thống mái che, thoát nước, chuyển đổi đất canh tác và xử lý kỹ thuật chuyên sâu để gìn giữ nguyên trạng các lò nung cổ.

"Kiến nghị các cơ quan chức năng cần sớm thực hiện quy hoạch riêng cho di tích thành cổ Châu Sa, đồng thời lập hồ sơ đề nghị nâng cấp từ di tích quốc gia lên di tích quốc gia đặc biệt. Đối với quần thể lò nung vừa phát lộ, ngành văn hóa cần phối hợp với chính quyền địa phương tổ chức cuộc họp thẩm định trực tiếp tại hiện trường để đưa ra giải pháp bảo tồn tối ưu ngay tại vị trí khảo cổ", TS Khôi đề nghị. Chứng kiến các nhà khảo cổ phát lộ những lò nung và hiện vật cổ ngay trên mảnh đất quê hương, ông Hồ Duy Cư, 73 tuổi, thôn Phú Bình, xã Tịnh Khê không giấu được niềm xúc động: "Người dân trong thôn đều phấn khởi khi biết dưới những thửa đất quen thuộc lại lưu giữ một di sản quý giá của cha ông. Việc được trực tiếp tham gia hỗ trợ đoàn khai quật giúp bà con hiểu hơn giá trị của thành cổ Châu Sa, từ đó nâng cao ý thức gìn giữ và bảo vệ di sản để thế hệ sau tiếp tục được tìm hiểu, tự hào về lịch sử quê hương".

Nếu được bảo tồn và phát huy đúng hướng, Thành cổ Châu Sa sẽ không chỉ là nơi lưu giữ ký ức, mà còn có thể trở thành một công viên khảo cổ độc đáo của miền Trung, nơi mỗi lớp đất kể một câu chuyện, mỗi viên ngói là một chứng nhân, và mỗi cuộc khai quật tiếp tục nối dài hành trình khám phá lịch sử, văn hóa của vùng đất Quảng Ngãi. ■

Hạ tầng văn hóa số mở đường cho sức mạnh mềm Việt Nam

NGỌC NHÂN

Việc Chính phủ ban hành Nghị định số 277/2026/NĐ-CP về Hạ tầng văn hóa số đánh dấu một bước tiến quan trọng trong quá trình hoàn thiện thể chế phát triển văn hóa trên môi trường số. Không chỉ tạo hành lang pháp lý cho số hóa, kết nối và khai thác dữ liệu văn hóa, Nghị định còn mở ra không gian mới để chuyển hóa bản sắc dân tộc thành tri thức, tài sản trí tuệ, sản phẩm sáng tạo và sức mạnh mềm quốc gia.

Điểm đột phá lớn nhất của Nghị định là lần đầu tiên hạ tầng văn hóa số được xác định như một hệ thống hạ tầng chuyên ngành tương đối hoàn chỉnh, chứ không chỉ là việc chuyển tài liệu, hiện vật hay tác phẩm văn hóa từ dạng vật lý sang dạng điện tử.

Từ số hóa riêng lẻ đến một hạ tầng phát triển

Nghị định xác định hạ tầng văn hóa số gồm hạ tầng kỹ thuật số; hạ tầng dữ liệu văn hóa số; các nền tảng, hệ thống và công cụ số phục vụ lợi ích công cộng. Các cấu phần này phải bảo đảm khả năng kết nối, liên thông, dùng chung, tránh đầu tư phân tán, trùng lặp và phụ thuộc vào một công nghệ riêng biệt.

Đây là vấn đề rất quan trọng. Trong nhiều năm qua, chúng ta đã triển khai không ít dự án số hóa di sản, thư viện, bảo tàng, nghệ thuật biểu diễn, nhưng dữ liệu vẫn chủ yếu nằm rải rác ở từng cơ quan, từng địa phương. Mỗi đơn vị sử dụng một định dạng, một hệ thống mã hóa, một phương thức lưu trữ khác nhau, dẫn đến tình trạng có nhiều dữ liệu nhưng khó kết nối, khó chia sẻ và chưa tạo ra được giá trị mới. Số hóa mà thiếu chuẩn hóa và liên thông rất dễ hình thành những "ốc đảo dữ liệu". Dữ liệu được tạo lập nhưng khó tìm kiếm; được lưu giữ nhưng không thể dùng chung; được đầu tư bằng nguồn lực lớn nhưng chưa phục vụ hiệu quả cho người dân, nhà nghiên cứu, nghệ sĩ và doanh nghiệp.

Vì vậy, ý nghĩa lớn của Nghị định là chuyển từ tư duy "mỗi nơi làm một kho dữ liệu" sang xây dựng một hệ sinh thái dữ liệu văn hóa thống nhất. Trung tâm của hệ sinh thái này là Kho dữ liệu văn hóa số quốc gia, nơi tích hợp, chuẩn hóa, quản trị và khai thác dữ liệu từ các bảo tàng, thư viện, di tích, cơ quan lưu trữ, đơn vị nghệ thuật, địa phương và cộng đồng. Dữ liệu văn hóa ở đây không chỉ là hình ảnh hay tệp âm thanh. Một hiện vật cần được gắn với thông tin về nguồn gốc, niên đại, không gian văn hóa, chủ thể sáng tạo, giá trị lịch sử, quyền sở hữu trí tuệ và điều kiện sử dụng. Một làn điệu dân ca không chỉ là bản ghi, mà còn phải chứa đựng thông tin về cộng đồng thực hành, hoàn cảnh diễn xướng và những tầng ý nghĩa văn hóa. Chính những dữ liệu có cấu trúc và ngữ cảnh như vậy mới giúp di sản được bảo tồn đầy đủ hơn, hạn chế nguy cơ xuyên tạc, sử dụng sai lệch hoặc tách rời khỏi cộng đồng đã sáng tạo và gìn giữ di sản.

Nghị định cũng mở đường cho việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn, điện toán đám mây, chuỗi khối, bản sao số, công nghệ 3D, thực tế ảo và thực tế tăng cường trong lĩnh vực văn hóa. Những công nghệ này có thể hỗ trợ lưu giữ, phục dựng và tái hiện di sản; xây dựng bảo tàng số, thư viện số, bản đồ di sản; tổ chức các chương trình biểu diễn, triển lãm và lớp học nghệ thuật trên môi trường trực tuyến. Nhờ đó, khoảng cách tiếp cận văn hóa sẽ được thu hẹp. Người dân ở vùng sâu, vùng xa, người Việt Nam ở nước ngoài hay công chúng quốc tế đều có thể tham quan bảo tàng, tìm hiểu di sản và thưởng thức nghệ thuật Việt Nam mà không bị giới hạn bởi không gian địa lý.

Tuy nhiên, giá trị của hạ tầng văn hóa số không chỉ nằm ở việc bảo tồn hay mở rộng khả năng thụ hưởng văn hóa. Quan trọng hơn, dữ liệu văn hóa có thể trở thành nguồn nguyên liệu cho công nghiệp văn hóa và kinh tế sáng tạo. Một kho dữ liệu đủ lớn, chính xác và được quản trị tốt có thể cung cấp chất liệu cho điện ảnh, âm nhạc, thiết kế, thời trang, quảng cáo, xuất bản, trò chơi điện tử, nghệ thuật biểu diễn và du lịch. Đặc biệt, hạ tầng dữ liệu văn hóa sẽ tạo nền móng cho phát triển trí tuệ nhân tạo mang bản sắc Việt Nam. Muốn AI hiểu đúng tiếng Việt, lịch sử, phong tục và hệ giá trị Việt Nam, chúng ta phải chủ động xây dựng nguồn dữ liệu Việt Nam đủ lớn, chính xác và được chú giải đúng ngữ cảnh.

Thách thức lớn nhất là năng lực tổ chức thực hiện

Một điểm tiến bộ khác của Nghị định là mở rộng các chủ thể tham gia phát triển văn hóa số. Nhà nước không còn là chủ thể duy nhất đầu tư, quản lý và khai thác hạ tầng, mà đóng vai trò kiến tạo thể chế, thiết lập tiêu chuẩn, đầu tư vào những nền tảng thiết yếu và khuyến khích doanh nghiệp, trường đại học, tổ chức nghiên cứu, nghệ sĩ, nghệ nhân và cộng đồng cùng tham gia.

Nghị định khuyến khích huy động các nguồn lực xã hội, thúc đẩy nghiên cứu, chuyển giao công nghệ và phát triển các sản phẩm, dịch vụ văn hóa số. Các doanh nghiệp, nhóm khởi nghiệp và cộng đồng sáng tạo có thể sử dụng dữ liệu văn hóa hợp pháp để hình thành những sản phẩm mới, mở rộng thị trường và tạo thêm việc làm. Đáng chú ý, Nghị định đặt nền tảng pháp lý cho các trung tâm đổi mới sáng tạo văn hóa. Đây có thể là nơi kết nối giữa Nhà nước, nhà trường, doanh nghiệp, nghệ sĩ và cộng đồng; hỗ trợ nghiên cứu, thử nghiệm, hoàn thiện và thương mại hóa các sản phẩm sáng tạo.

Nếu được triển khai phù hợp với điều kiện từng địa phương, các trung tâm này sẽ trở thành hạt nhân của những cụm công nghiệp văn hóa, giúp mỗi vùng đất khai thác lợi thế riêng về di sản, nghệ thuật, làng nghề, ẩm thực và tri thức bản địa. Điều quan trọng là các địa phương không chạy theo mô hình giống nhau, mà phải xác định rõ thế mạnh, thị trường và sản phẩm đặc trưng của mình. Từ góc độ sức mạnh mềm, Nghị định tạo điều kiện để Việt Nam chủ động hơn trong việc kể câu chuyện của mình trên môi trường số. Trong thế giới ngày nay, hình ảnh một quốc gia ngày càng được định hình qua phim ảnh, âm nhạc, trò chơi, thiết kế, mạng xã hội và các nền tảng xuyên biên giới.

Tuy nhiên, một nghị định dù tiến bộ đến đâu cũng chỉ thực sự có ý nghĩa khi được triển khai hiệu quả. Thách thức lớn nhất hiện nay không còn là nhận thức về tầm quan trọng của chuyển đổi số, mà là năng lực tổ chức thực hiện. Trước hết, cần sớm xây dựng các tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật, mã định danh và từ điển dữ liệu dùng chung. Chuẩn hóa phải đi trước hoặc song hành với số hóa. Nếu mỗi địa phương, mỗi đơn vị tiếp tục triển khai theo một cách riêng, chúng ta sẽ có thêm nhiều dữ liệu nhưng chưa chắc có được một hạ tầng thống nhất.

Cùng với đó, cần kiểm kê, phân loại, làm sạch và xác thực dữ liệu hiện có; xác định rõ dữ liệu nào được mở, dữ liệu nào hạn chế tiếp cận, dữ liệu nào được khai thác có thu phí hoặc theo thỏa thuận. Việc số hóa phải gắn với thông tin về quyền tác giả, quyền liên quan, chủ thể sở hữu và điều kiện sử dụng. Bản quyền và cơ chế chia sẻ lợi ích cần được xem là điều kiện sống còn. Khi một doanh nghiệp sử dụng dữ liệu về di sản, tri thức dân gian hay nghệ thuật truyền thống để tạo ra sản phẩm thương mại, cần làm rõ quyền lợi của Nhà nước, nghệ sĩ, nghệ nhân và cộng đồng đã sáng tạo, gìn giữ giá trị đó.

Không thể để số hóa trở thành con đường mới dẫn đến chiếm dụng tài nguyên văn hóa hoặc thương mại hóa di sản mà cộng đồng không được hưởng lợi. Cần kết hợp công cụ pháp lý với các giải pháp công nghệ như gắn nhãn số, chữ ký số, truy xuất nguồn gốc và quản lý bản quyền số. Cùng với việc mở dữ liệu để khuyến khích sáng tạo, phải bảo đảm chủ quyền dữ liệu và an ninh văn hóa. Những dữ liệu quan trọng về lịch sử, di sản, ngôn ngữ và bản sắc dân tộc cần được lưu trữ, quản trị trên hạ tầng an toàn, có khả năng kiểm soát và phục hồi. Hợp tác với các doanh nghiệp, nền tảng nước ngoài là cần thiết, nhưng Việt Nam phải làm chủ dữ liệu, tiêu chuẩn và mục tiêu sử dụng.

Nguồn nhân lực cũng là một yêu cầu cấp thiết. Văn hóa số đòi hỏi đội ngũ liên ngành: Người làm văn hóa phải hiểu công nghệ và bản quyền; người làm công nghệ phải hiểu lịch sử, bản sắc và đạo đức văn hóa; người sáng tạo phải hiểu thị trường và trách nhiệm xã hội. Hiệu quả của hạ tầng văn hóa số cũng không nên chỉ được đo bằng số lượng hiện vật được quét hay dung lượng dữ liệu được lưu trữ. Điều quan trọng hơn là có bao nhiêu người dân được tiếp cận văn hóa, bao nhiêu sản phẩm sáng tạo được hình thành, bao nhiêu doanh nghiệp và dự án khởi nghiệp được hỗ trợ, bao nhiêu việc làm và giá trị kinh tế được tạo ra, văn hóa Việt Nam hiện diện như thế nào trên các nền tảng quốc tế… ■

Tiến hành số hóa hiện vật tại bảo tàng Ảnh: T.LINH

Phát huy sức mạnh văn hóa, văn nghệ trong kỷ nguyên mới

● **Bài, ảnh: XUÂN TRƯỜNG**

Trong 6 tháng đầu năm 2026, công tác văn hóa, văn nghệ tiếp tục được triển khai toàn diện, đồng bộ, bám sát nhiệm vụ chính trị của đất nước và đạt nhiều kết quả quan trọng. Những kết quả đó góp phần củng cố niềm tin của nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý, điều hành của Nhà nước; khơi dậy lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc, ý chí tự lực, tự cường, sức mạnh đại đoàn kết, trách nhiệm công dân và khát vọng phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Chương trình nghệ thuật chính luận đặc biệt "Sáng mãi tên Người" do Bộ VHTTDL tổ chức tháng 5.2026

"Công tác văn hóa, văn nghệ cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ tư duy, phương thức lãnh đạo, quản lý và tổ chức thực hiện; lấy hiệu quả thực chất, chất lượng sáng tạo và sự lan tỏa các giá trị văn hóa làm thước đo... Đồng thời, cần hoàn thiện thể chế, nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, nhất là trên không gian số; phát huy vai trò của đội ngũ văn nghệ sĩ trong sáng tạo và quảng bá các giá trị văn hóa dân tộc."

(Ông TRẦN THANH LÂM, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Trưởng ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương)

Khơi thông nguồn lực, lan tỏa sức sống văn hóa

Báo cáo tại Hội nghị giao ban công tác văn hóa, văn nghệ 6 tháng đầu năm 2026 do Ban Tuyên giáo và Dân vận tổ chức tại Hà Nội mới đây, Vụ Văn hóa - Văn nghệ, Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương nhấn mạnh, một trong những chuyển biến nổi bật trong 6 tháng đầu năm là công tác văn hóa, văn nghệ tiếp tục có sự đổi mới về nhận thức, tư duy và phương thức tổ chức thực hiện. Phát triển văn hóa ngày càng được đặt trong tổng thể chiến lược phát triển đất nước, gắn kết chặt chẽ hơn với phát triển kinh tế - xã hội, khoa học, công nghệ, chuyển đổi số, đối ngoại và hội nhập quốc tế.

Nhiều chủ trương lớn của Đảng về phát triển văn hóa đã được cụ thể hóa bằng các cơ chế, chính sách và chương trình hành động, từng bước tạo sự thống nhất trong nhận thức của cả hệ thống chính trị về vị trí, vai trò của văn hóa. Văn hóa vừa là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là trụ cột, hệ điều tiết, nguồn lực nội sinh quan trọng và động lực to lớn cho sự phát triển nhanh, bền vững của đất nước.

Trong tiến trình đó, việc triển khai Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị được các cấp, các ngành tập trung lãnh đạo, chỉ đạo với quyết tâm chính trị cao. Công tác quán triệt, tuyên truyền và cụ thể hóa Nghị quyết được thực hiện đồng bộ từ Trung ương đến địa phương, gắn với hoàn thiện thể chế, xây dựng chương trình, kế hoạch hành động và xác định rõ trách nhiệm của từng cơ quan, đơn vị.

Từ chủ trương đến thực tiễn đang từng bước hình thành một mạch xuyên suốt. Quan điểm của Đảng về phát triển văn hóa được cụ thể hóa trong quá trình tổ chức thực hiện, góp phần khơi thông nguồn lực, phát huy sức mạnh mềm văn hóa, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước trong lĩnh vực văn hóa, văn học, nghệ thuật.

Qua 6 tháng triển khai, Nghị quyết số 80-NQ/TW đã tạo sức lan tỏa và khí thế mới trong công tác phát triển văn hóa. Nhiều Bộ, ngành, địa phương chủ động cụ thể hóa các mục tiêu, nhiệm vụ của Nghị quyết phù hợp với điều kiện thực tiễn, qua đó nâng cao nhận thức, đề cao trách nhiệm của cả hệ thống chính trị trong xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam.

Cùng với quá trình đưa các chủ trương lớn vào cuộc sống, hoạt động văn hóa, văn nghệ trong 6 tháng đầu năm diễn ra sôi nổi, đa dạng, bám sát nhiệm vụ chính trị của đất nước, các ngày lễ lớn, sự kiện lịch sử, văn hóa quan trọng và yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội. Các chương trình, sự kiện văn hóa, nghệ thuật ngày càng chú trọng nâng cao chất lượng, đổi mới nội dung và phương thức tổ chức, hướng tới sự kết hợp hài hòa giữa giá trị truyền thống với tinh thần hiện đại; giữa yêu cầu thực hiện nhiệm vụ chính trị với việc đáp ứng nhu cầu sáng tạo, hưởng thụ văn hóa ngày càng đa dạng của nhân dân.

Quy mô tổ chức các hoạt động được mở rộng, nội dung thêm phong phú, chất lượng từng bước nâng lên. Qua đó, các hoạt động vừa thực hiện chức năng giáo dục chính trị, tư tưởng, bồi dưỡng tình cảm, nhân cách, lối sống, vừa đáp ứng nhu cầu sáng tạo và hưởng thụ văn hóa của nhân dân trong điều kiện mới.

Hoạt động văn học, nghệ thuật cũng tiếp tục diễn ra sôi nổi trên phạm vi cả nước, phản ánh những thành tựu nổi bật trong công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; tích cực hưởng ứng việc triển khai Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng và Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam.

Kiến tạo môi trường cho văn hóa phát triển

Cùng với những chuyển biến trong hoạt động văn hóa, văn nghệ, công tác quản lý nhà nước về văn hóa tiếp tục được đổi mới theo hướng nâng cao hiệu lực, hiệu quả; tăng cường phân cấp, phân quyền gắn với kiểm tra, giám sát; đẩy mạnh cải cách hành chính, chuyển đổi số và hoàn thiện thể chế, đáp ứng yêu cầu phát triển văn hóa trong bối cảnh mới.

Điểm đáng chú ý là tư duy quản lý nhà nước về văn hóa đang từng bước chuyển từ quản lý hành chính sang quản trị phát triển; từ tập trung kiểm soát hoạt động sang kiến tạo môi trường thuận lợi cho sáng tạo, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa. Song hành với quá trình đó là yêu cầu nâng cao năng lực điều tiết, định hướng và xử lý những vấn đề mới nảy sinh từ thực tiễn.

Sự chuyển biến trong tư duy quản lý cho thấy yêu cầu phát triển văn hóa đang được đặt trong một không gian rộng hơn. Văn hóa không còn được nhìn nhận đơn thuần là lĩnh vực cần bảo tồn, gìn giữ mà ngày càng khẳng định vai trò là nguồn lực quan trọng của phát triển. Trong bối cảnh khoa học, công nghệ, chuyển đổi số và hội nhập quốc tế diễn ra mạnh mẽ, việc tạo dựng môi trường thuận lợi cho sáng tạo, phát huy sức mạnh mềm văn hóa và nâng cao năng lực quản trị có ý nghĩa đặc biệt quan trọng.

Đây cũng là yêu cầu đặt ra đối với công tác văn hóa, văn nghệ trong 6 tháng cuối năm 2026, giai đoạn có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với việc hoàn thành các mục tiêu của năm đầu triển khai Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng, đồng thời tạo nền tảng đưa Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị đi vào cuộc sống.

Tại Hội nghị, ông Trần Thanh Lâm, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Trưởng ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương nhấn mạnh: Công tác văn hóa, văn nghệ cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ tư duy, phương thức lãnh đạo, quản lý và tổ chức thực hiện; lấy hiệu quả thực chất, chất lượng sáng tạo và sự lan tỏa các giá trị văn hóa làm thước đo.

Trên tinh thần đó, yêu cầu đặt ra là tiếp tục quán triệt, tổ chức thực hiện hiệu quả các chủ trương của Đảng về phát triển văn hóa, con người Việt Nam, trọng tâm là Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng và Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị; tiếp tục hoàn thiện thể chế, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, chủ động xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, nhất là trên không gian số.

Cùng với đó, cần phát huy mạnh mẽ vai trò của đội ngũ văn nghệ sĩ và các tổ chức văn học, nghệ thuật trong sáng tạo, quảng bá những giá trị văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Chất lượng công tác nắm tình hình, dự báo, tham mưu và định hướng trên lĩnh vực văn hóa, văn nghệ cũng cần được nâng cao, đáp ứng yêu cầu của thực tiễn.

Xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh không phải là trách nhiệm riêng của ngành văn hóa mà đòi hỏi sự vào cuộc đồng bộ của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội. Việc phát huy sức mạnh tổng hợp đó sẽ tạo thêm nguồn lực để xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đồng thời góp phần hình thành nền tảng tinh thần vững chắc cho sự phát triển đất nước.

Những kết quả đạt được trong 6 tháng đầu năm và yêu cầu đặt ra cho thời gian tới cho thấy công tác văn hóa, văn nghệ đang đứng trước đòi hỏi phải tiếp tục đổi mới mạnh mẽ: Từ nhận thức đến phương thức lãnh đạo, quản lý và tổ chức thực hiện; từ quản lý hành chính sang quản trị phát triển; từ phát huy các giá trị văn hóa đến đưa văn hóa trở thành nguồn lực nội sinh và sức mạnh mềm của đất nước. Đây là nền tảng để văn hóa thực sự đồng hành cùng tiến trình phát triển, góp phần khơi dậy khát vọng cống hiến, củng cố sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc và xây dựng Việt Nam phát triển nhanh, bền vững trong kỷ nguyên mới. ■

HÁT GIỮA NGÀN KHƠI:

Mang hơi ấm đất liền đến Trường Sa

Bài, ảnh: ANH TÚ

Giữa nơi đầu sóng ngọn gió, lời ca, tiếng hát của các nghệ sĩ hòa cùng nhịp sống của cán bộ, chiến sĩ và nhân dân Đặc khu Trường Sa (tỉnh Khánh Hòa), mang theo hơi ấm từ đất liền, đem lại những phút giây thư giãn, thắt chặt tình đoàn kết và tiếp thêm sức mạnh để quân, dân nơi đây kiên cường bám đảo, bảo vệ vững chắc chủ quyền thiêng liêng của Tổ quốc.

Tự hào hát ở đảo xa

Những ngày tháng 7 vừa qua, Đoàn công tác số 19 năm 2026 đã đến thăm, làm việc và tặng quà quân, dân tại các đảo thuộc Đặc khu Trường Sa. Đoàn do Đại tá Nguyễn Hữu Minh, Phó Chính ủy Vùng 4 Hải quân làm Trưởng đoàn, với sự tham gia của đoàn đại biểu tỉnh Ninh Bình, Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Ninh Bình, Đoàn Văn công Hải quân cùng đại diện nhiều cơ quan, đơn vị...

Trong hải trình ấy, các chương trình giao lưu văn nghệ được tổ chức tại nhiều đảo, trở thành dịp để những người nghệ sĩ gửi gắm tình cảm, hơi ấm và niềm tự hào từ đất liền đến với quân, dân nơi đầu sóng.

Ca sĩ Diệu Đan, Tổ trưởng Tổ Văn nghệ của Đoàn công tác số 19 năm 2026 cho biết, đây là lần thứ hai cô trở lại Trường Sa nhờ mối duyên với Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Ninh Bình. Dẫu đã từng đến nơi này, không gian biển, đảo cùng sự đón tiếp chân tình của quân và dân trên các đảo vẫn để lại trong cô những xúc cảm khó quên.

"Để chuẩn bị cho chuyến công tác, tôi cùng anh chị em nghệ sĩ đã tập luyện suốt một tháng, với mong muốn gửi tình yêu quê hương, đất nước và những lời ca cất lên từ trái tim người con đất liền đến đảo xa. Trước sự đón tiếp nồng hậu của cán bộ, chiến sĩ và nhân dân trên các đảo, chúng tôi càng cảm thấy vinh dự và tự nhủ phải thể hiện từng ca khúc bằng tất cả sự chân thành", ca sĩ Diệu Đan chia sẻ.

Niềm xúc động ấy cũng hiện rõ ở MC - ca sĩ Hải Đăng và nghệ sĩ guitar Hòa Yin trong lần đầu đến Đặc khu Trường Sa. Giữa biển trời mênh mông, tận mắt cảm nhận dáng hình Tổ quốc vươn ra Biển Đông, họ càng thấu hiểu những gian lao, hy sinh của cán bộ, chiến sĩ nơi đầu sóng. Chuyến đi cũng giúp cả hai thực hiện ước nguyện đã ấp ủ từ lâu trong hành trình nghệ thuật: Được biểu diễn tại Trường Sa, vùng biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc.

"Mặc dù điều kiện sinh hoạt trên đảo còn nhiều thiếu thốn, cán bộ, chiến sĩ vẫn vững vàng tay súng, ngày đêm bảo vệ Tổ quốc. Sự hy sinh thầm lặng ấy đã tiếp thêm nghị lực và bồi đắp tình yêu quê hương, đất nước trong mỗi nghệ sĩ chúng tôi", MC - ca sĩ Hải Đăng xúc động chia sẻ.

Cột mốc chủ quyền trên đảo Trường Sa trở thành sân khấu đặc biệt giữa ngàn khơi

Những sân khấu đặc biệt

Không có ánh đèn lung linh, hệ thống âm thanh hiện đại hay không gian biểu diễn chuyên nghiệp như trong đất liền, các chương trình giao lưu văn nghệ tại Trường Sa, Phan Vinh, Sinh Tồn, Sinh Tồn Đông, Trường Sa Đông… được tổ chức trên những sân khấu hết sức đặc biệt.

Đó có thể là khoảng sân bên cột mốc chủ quyền, sân chơi của trường học tại Đá Tây A hay khoảng đất dưới những tán bàng vuông, phong ba ở Phan Vinh, Sinh Tồn Đông… Không gian biểu diễn mộc mạc, giản dị nhưng mỗi địa điểm đều mang dấu ấn của lịch sử, của bao thế hệ đã cống hiến, hy sinh để bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc.

"Ở đảo, hầu hết nghệ sĩ phải tự dàn dựng, biểu diễn, trang điểm và lắp đặt âm thanh. Dù thiếu thốn từ đèn chiếu sáng đến đồ hóa trang, nhiệt huyết của anh chị em vẫn không hề vơi đi, bởi không phải ai cũng có cơ hội được cất tiếng hát giữa Trường Sa", nghệ sĩ Hòa Yin tự hào nói.

Chương trình giao lưu văn nghệ tiếp thêm động lực tinh thần để cán bộ, chiến sĩ vững vàng nơi đầu sóng ngọn gió

Sau hải trình dài, nhiều thành viên trong đoàn gần như kiệt sức vì say sóng. Thế nhưng, khi bước lên sân khấu, đối diện với cán bộ, chiến sĩ đang ngày đêm làm nhiệm vụ, niềm tự hào lại trở thành động lực để các nghệ sĩ dồn trọn tâm sức, mang đến những tiết mục và lời ca chân thành nhất dành cho biển, đảo quê hương.

Ca sĩ Quang Long, Đoàn Văn công Hải quân chia sẻ: "Là thành viên Tổ Văn nghệ, tôi rất vinh dự được phục vụ cán bộ, chiến sĩ trên các đảo thuộc Đặc khu Trường Sa. Khi đến Phan Vinh, giữa không gian của hòn đảo mang tên Anh hùng, liệt sĩ Nguyễn Phan Vinh - Thuyền trưởng Tàu không số đã anh dũng hy sinh trên Đường Hồ Chí Minh trên biển, tôi chọn thể hiện ca khúc *Phan Vinh, bài ca tôi hát*. Tác phẩm gợi nhớ chiến công kiên cường của ông cùng đồng đội, đồng thời cất lên niềm tự hào về sự hy sinh thầm lặng, ý chí sắt đá và tình yêu quê hương, đất nước của những người lính biển".

Ấm áp Trường Sa

Các chương trình văn nghệ còn mở ra không gian để cán bộ, chiến sĩ hòa mình vào lời ca, tiếng đàn sau những giờ huấn luyện, canh gác căng thẳng giữa biển trời Tổ quốc. Nhiều chiến sĩ trẻ tự tin thể hiện năng khiếu, cất cao tiếng hát về quê hương, gia đình và tình yêu biển, đảo. Có người ôm đàn guitar, khoác vai đồng đội cùng hòa ca, xua bớt nắng gió và sự khắc nghiệt của đại dương, tiếp thêm niềm tin và ý chí để vững vàng hoàn thành nhiệm vụ.

Cảm nhận hơi ấm từ đất liền được gửi gắm qua từng lời ca, tiếng hát, chị Lê Thị Hương Trâm, người dân trên đảo Trường Sa xúc động chia sẻ: "Sân khấu được đặt ngay bên cột mốc chủ quyền khiến chúng tôi đặc biệt thích thú. Những ca khúc về biển, đảo quê hương, về Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng các tiểu phẩm hài vui nhộn giúp xua đi nhọc nhằn, gian khó, để chúng tôi thêm vững tâm an cư, gắn bó với đảo".

Từ góc nhìn của người lính, Thượng úy Tạ Hồng Phú, Phân đội trưởng đảo Trường Sa khẳng định: "Hoạt động giao lưu đã góp phần thắt chặt tình quân dân, tạo cơ hội để cán bộ, chiến sĩ và đồng bào gặp gỡ, sẻ chia. Qua đó, chúng tôi được tiếp thêm động lực tinh thần, vững vàng hoàn thành nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc".

Những chương trình giao lưu văn nghệ giữa ngàn khơi đã nối gần khoảng cách giữa đất liền với Trường Sa, mang đến niềm vui và sự sẻ chia cho quân, dân nơi đảo xa. Lời ca, tiếng đàn ngân vang giữa biển xanh lộng gió sẽ còn đọng lại, tiếp thêm hơi ấm, niềm tin và động lực để cán bộ, chiến sĩ cùng bà con Đặc khu Trường Sa vững vàng bám đảo, gìn giữ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. ■

Lan tỏa giá trị văn hóa trong đời sống phương Nam

Hôm qua, 21.7, Hội đồng Lý luận, phê bình văn học, nghệ thuật - Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy TP.HCM tổ chức tọa đàm "Từ giữ gìn thuần phong mỹ tục đến khẳng định hệ giá trị con người TP.HCM", với sự tham gia của các nhà quản lý, nhà nghiên cứu, chuyên gia văn hóa và văn nghệ sĩ.

Từ câu chuyện gìn giữ thuần phong mỹ tục trong đời sống hiện đại, tọa đàm mở rộng trao đổi về việc bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống và bồi đắp hệ giá trị con người TP.HCM trong giai đoạn mới. Đây cũng là dịp để nhìn lại cách những giá trị được hình thành, lưu truyền trong gia đình, cộng đồng và tiếp tục hiện diện trong nhịp sống đô thị hôm nay.

Nhiều tham luận nhấn mạnh vai trò của gia đình, nhà trường, các thiết chế văn hóa và truyền thông trong việc nuôi dưỡng đạo đức, lối sống, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh cả trong đời sống thực lẫn trên không gian mạng. Các ý kiến cũng cho rằng di sản và những giá trị truyền thống cần được chuyển tải bằng hình thức gần gũi hơn với giới trẻ, thông qua điện ảnh, âm nhạc, sân khấu và các sản phẩm văn hóa đương đại.

Tọa đàm đồng thời góp phần triển khai Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam và Chương trình hành động số 18-CTrHĐ/TU của Thành ủy TP.HCM. Kết luận tọa đàm, ông Lê Văn Minh, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Tuyên giáo và Dân vận Thành ủy TP.HCM cho biết, Ban Tổ chức sẽ tiếp thu các ý kiến để tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện hệ giá trị con người TP.HCM, phục vụ công tác phát triển văn hóa trong thời gian tới.

THÙY TRANG

BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA

Bài 5:

Khi lịch sử bị đo bằng lượt xem

NGUYỄN ĐỖ

Lịch sử hôm nay không chỉ hiện diện trong sách giáo khoa, bảo tàng hay những công trình nghiên cứu. Nó còn được kể bằng phim ngắn, podcast, đồ họa, trò chơi điện tử, mạng xã hội và nhiều nền tảng số khác. Công nghệ đưa quá khứ đến gần hơn với công chúng, đặc biệt là người trẻ. Nhưng cũng chính trong môi trường ấy, lịch sử bước vào cuộc cạnh tranh khốc liệt của sự chú ý.

Khi lượt xem trở thành áp lực thường trực, chi tiết gây tranh cãi nhiều khi lấn át bối cảnh, còn điều dễ lan truyền lại không phải lúc nào cũng là điều đúng. Bảo vệ sự thật lịch sử trong bối cảnh ấy không thể chỉ dừng ở việc phản bác những nội dung sai lệch. Quan trọng hơn là làm cho lịch sử được kể đúng, hấp dẫn và có khả năng đối thoại với công chúng bằng ngôn ngữ của thời đại số.

Sinh viên tham quan trưng bày chuyên đề "Chủ tịch Hồ Chí Minh - Người sáng lập báo chí cách mạng Việt Nam" tại Bảo tàng Hồ Chí Minh (Chi nhánh TP.HCM)

Lịch sử trong cơ chế của nền tảng số

Sự phát triển của công nghệ đã mở rộng đáng kể khả năng tiếp cận tư liệu lịch sử. Một sự kiện trước đây chỉ hiện diện trong sách chuyên khảo hoặc kho lưu trữ nay có thể được giới thiệu bằng hình ảnh, bản đồ, dữ liệu, lời kể nhân chứng và nhiều hình thức tương tác. Đây là cơ hội để giáo dục lịch sử vượt ra khỏi cách truyền đạt một chiều, đồng thời tạo thêm không gian để báo chí, bảo tàng, nhà trường, giới nghiên cứu và các ngành công nghiệp văn hóa cùng tham gia gìn giữ ký ức dân tộc.

Tuy nhiên, nền tảng số không phân phối nội dung theo giá trị lịch sử hay mức độ tin cậy. Điều được ưu tiên thường là khả năng giữ sự chú ý và tạo tương tác. Vì thế, một tiêu đề gợi bí mật, xung đột hoặc "lật lại vấn đề" nhiều khi thu hút hơn một bài viết thận trọng, nhiều chứng cứ và đòi hỏi người đọc dành thời gian suy ngẫm. Không ít nội dung vì thế bị rút gọn quá mức, tách khỏi bối cảnh hoặc chỉ nhấn mạnh những chi tiết gây sốc.

Điều đáng lưu ý không nằm ở hình thức thể hiện. Một video vài phút vẫn có thể chuyển tải lịch sử chính xác nếu người thực hiện lựa chọn đúng lát cắt, chỉ rõ nguồn tư liệu và không biến một phần của sự thật thành toàn bộ sự thật. Vấn đề nằm ở cách xử lý tư liệu. Khi một chi tiết chưa được kiểm chứng được trình bày như kết luận, khi một lời kể cá nhân được dùng để phủ định cả hệ thống chứng cứ, khi một sự kiện bị tách khỏi điều kiện lịch sử, chính trị và xã hội của thời đại, công chúng rất dễ tiếp nhận một phiên bản lịch sử đơn giản nhưng sai lệch.

Điều đó đặc biệt đáng chú ý trên những nền tảng mà phần lớn người dùng tiếp nhận thông tin nhanh và ít có điều kiện kiểm tra nguồn. Một nhận định lặp lại qua nhiều tài khoản có thể tạo cảm giác như đã được kiểm chứng. Một nội dung pha trộn giữa dữ kiện có thật và suy diễn chủ quan lại càng khó nhận diện hơn thông tin hoàn toàn bịa đặt. Nó không buộc người xem phải tin ngay, nhưng có thể từng bước gieo vào họ một cách nhìn phiến diện về quá khứ.

Ở góc độ này, bảo vệ sự thật lịch sử là một nội dung quan trọng của nhiệm vụ bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên lĩnh vực văn hóa. Theo tinh thần Nghị quyết số 35-NQ/TW, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch là nhiệm vụ đặc biệt quan trọng, cần được tiến hành thường xuyên, chủ động. Trên lĩnh vực lịch sử, yêu cầu ấy trước hết đòi hỏi nhận diện đúng những phương thức bóp méo ngày càng tinh vi: Phủ nhận trực diện, cắt bỏ bối cảnh, đảo lộn quan hệ nhân quả, tuyệt đối hóa khuyết điểm hoặc lấy hiện tượng cá biệt để phủ định cả một tiến trình lịch sử.

Ranh giới giữa tiếp cận mới và bóp méo

Lịch sử không phải một không gian khép kín chỉ dành cho giới chuyên môn. Mỗi thế hệ đều có nhu cầu đặt những câu hỏi mới đối với quá khứ. Những tư liệu mới đã được xác minh có thể bổ sung, làm sáng rõ hơn nhận thức về một số sự kiện, nhân vật hoặc chi tiết lịch sử; phương pháp nghiên cứu mới có thể mở rộng cách nhìn; nghệ thuật có thể giúp nhân vật và sự kiện lịch sử trở nên gần gũi hơn với công chúng hôm nay. Những chuyển động ấy cần được khuyến khích, bởi cách kể lịch sử nếu chỉ lặp lại theo công thức sẽ khó tạo nên sự gắn bó thực chất.

Ranh giới cần được xác lập không phải giữa cách kể cũ và cách kể mới, mà giữa cách tiếp cận có căn cứ và sự tùy tiện. Nghiên cứu lịch sử phải dựa trên tư liệu, phương pháp và khả năng đối thoại học thuật. Trong phạm vi đặc trưng của từng loại hình, nghệ thuật có thể sử dụng hư cấu, nhưng sự hư cấu ấy không được làm sai lệch bản chất của sự kiện hoặc gán cho nhân vật có thật những hành vi trái ngược rõ ràng với chứng cứ. Nội dung lịch sử được phổ biến trên mạng có thể ngắn gọn, giàu cảm xúc, nhưng vẫn phải phân biệt đâu là dữ kiện và đâu là ý kiến của người kể.

Bởi vậy, cụm từ "góc nhìn khác" không tự thân bảo đảm giá trị của một nội dung. Một góc nhìn mới chỉ thật sự có ý nghĩa khi giúp mở rộng nhận thức bằng chứng cứ và lập luận. Nếu được xây dựng trên tư liệu không rõ nguồn gốc, cắt ghép hoặc suy diễn, đó không còn là khác biệt học thuật mà là sự tùy tiện trong tiếp cận lịch sử. Điều tương tự cũng đúng với khái niệm "giải thiêng". Việc nhìn các nhân vật lịch sử như những con người với cả ưu điểm và hạn chế có thể giúp lịch sử trở nên gần gũi hơn. Nhưng nếu những thông tin đời tư chưa được kiểm chứng được sử dụng để xóa mờ đóng góp, hoặc vài hạn chế bị phóng đại nhằm phủ nhận cả một sự nghiệp thì đó không còn là tiếp cận mới mà là sự tầm thường hóa lịch sử.

Vì vậy, cần tránh cả hai thái cực: Lý tưởng hóa lịch sử đến mức không nhìn nhận đầy đủ những bài học cần rút ra hoặc tuyệt đối hóa khuyết điểm để phủ nhận những giá trị đã được lịch sử và thực tiễn khẳng định. Lịch sử Việt Nam có những chiến công lớn lao, có những mất mát, hy sinh và cả những bài học sâu sắc. Nhìn nhận đầy đủ những điều ấy không làm giảm giá trị của lịch sử mà giúp công chúng hiểu đúng hơn về con đường dân tộc đã đi qua.

Yêu cầu đó càng trở nên quan trọng khi lịch sử ngày càng trở thành chất liệu của các ngành công nghiệp văn hóa. Phim ảnh, sân khấu, xuất bản, trò chơi điện tử hay du lịch văn hóa đều có thể khai thác lịch sử để tạo ra giá trị kinh tế và giá trị tinh thần. Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam xác định phát triển văn hóa, con người là nền tảng, nguồn lực nội sinh quan trọng, động lực to lớn, trụ cột và hệ điều tiết cho phát triển nhanh, bền vững đất nước. Điều đó mở ra nhiều không gian sáng tạo mới, nhưng cũng đặt ra yêu cầu cao hơn về trách nhiệm đối với sự thật lịch sử.

Sáng tạo nghệ thuật không đồng nghĩa với sao chép biên niên sử. Tác phẩm nghệ thuật cần nhân vật, xung đột và trí tưởng tượng. Nhưng mọi sáng tạo chỉ thực sự bền vững khi được đặt trên nền tảng tư liệu đáng tin cậy và sự tôn trọng bản chất của sự kiện lịch sử. Khả năng hấp dẫn công chúng không thể trở thành lý do để đánh đổi sự thật.

Làm cho nội dung đúng đủ sức hấp dẫn

Một trong những nguyên nhân khiến những nội dung thiếu căn cứ vẫn có thể thu hút công chúng là không ít sản phẩm lịch sử chính xác vẫn còn nặng tính liệt kê, khô khan về ngôn ngữ và xa cách với những câu hỏi của người xem hôm nay. Nếu nội dung đúng chỉ dừng ở việc yêu cầu công chúng ghi nhớ, trong khi nội dung sai biết kể chuyện, tạo nhịp điệu và khơi gợi tò mò, lợi thế truyền thông rất dễ nghiêng về phía những nội dung sai lệch.

Vì thế, giải pháp không chỉ là xử lý phần sai, mà còn phải nâng cao chất lượng phần đúng. Lịch sử cần được kể thông qua số phận con người, những lựa chọn trước bước ngoặt của dân tộc và mối liên hệ với hiện tại. Một hiện vật sẽ có sức gợi hơn khi gắn với câu chuyện của người từng sử dụng nó. Một địa danh sẽ trở nên gần gũi hơn khi người xem hiểu những con người nào đã sống, chiến đấu và hy sinh ở đó. Một sự kiện lịch sử sẽ dễ tiếp nhận hơn khi được đặt trong đầy đủ bối cảnh và giải thích vì sao dân tộc đã lựa chọn con đường ấy.

Ở đây, báo chí có nhiều lợi thế đặc biệt. Bên cạnh bài viết truyền thống, báo chí có thể phát triển hồ sơ dữ liệu, đồ họa, podcast, phim tài liệu ngắn, dòng thời gian tương tác hay bản đồ số. Giá trị của báo chí không chỉ nằm ở việc phản bác một thông tin sai sau khi nó lan truyền, mà còn ở khả năng chủ động tạo dựng những nguồn tham chiếu đáng tin cậy để công chúng kiểm chứng và tự hình thành nhận thức. Điều đó cũng đòi hỏi báo chí giữ khoảng cách với sức ép của lượt xem và sự giật gân. Một tiêu đề phóng đại có thể làm sai lệch tinh thần của cả bài viết. Việc biến tranh luận học thuật thành xung đột cá nhân, khai thác đời tư thiếu căn cứ hoặc sử dụng ngôn ngữ gây sốc để thu hút người đọc sẽ làm mờ ranh giới giữa báo chí chính thống và những kênh nội dung thiếu trách nhiệm.

Sức mạnh của báo chí không nằm ở việc tạo ra nhiều tiếng ồn hơn, mà ở khả năng tạo dựng niềm tin. Đối với những vấn đề còn đang được giới khoa học tiếp tục nghiên cứu, báo chí cần giúp công chúng hiểu nguồn tư liệu, phạm vi của từng kết luận và sự khác biệt giữa tranh luận học thuật có căn cứ với những quan điểm xuyên tạc, phủ nhận sự thật lịch sử. Cách làm ấy có thể không tạo ra hiệu ứng tức thời, nhưng bồi đắp được niềm tin lâu dài.

Cùng với báo chí, các cơ quan lưu trữ, bảo tàng và cơ sở nghiên cứu cũng cần hiện diện mạnh mẽ hơn trên không gian số. Công bố tư liệu có chọn lọc, xây dựng cơ sở dữ liệu dễ tiếp cận, cung cấp nguồn thông tin chuẩn hóa cho báo chí, nhà trường và người sáng tạo sẽ góp phần thu hẹp khoảng trống mà nội dung sai lệch thường lợi dụng. Người sáng tạo nội dung cũng cần được nhìn nhận như một đối tác trong phổ biến tri thức lịch sử. Nhiều người có khả năng kể chuyện hấp dẫn, hiểu ngôn ngữ của nền tảng số và tiếp cận hiệu quả với giới trẻ. Khi được kết nối với giới sử học, bảo tàng, cơ quan lưu trữ và báo chí, họ có thể tạo ra những sản phẩm vừa hấp dẫn, vừa bảo đảm độ tin cậy. Một hệ sinh thái hợp tác như vậy bền vững hơn nhiều so với cách chỉ chờ nội dung sai xuất hiện rồi mới xử lý.

Lịch sử hoàn toàn có thể được kể bằng giọng điệu trẻ trung, bằng hình ảnh sinh động, bằng công nghệ hiện đại và những phương thức truyền thông mới. Điều quan trọng là mọi sáng tạo đều phải được đặt trên nền tảng tư liệu xác thực và tinh thần tôn trọng sự thật. Khi tri thức của nhà nghiên cứu gặp khả năng kể chuyện của người sáng tạo

và sức lan tỏa của công nghệ, lịch sử không chỉ được bảo vệ mà còn có thêm sức sống trong đời sống đương đại.

Giữ ký ức bằng một hệ sinh thái trách nhiệm

Khả năng nhận diện những nội dung lịch sử sai lệch không thể hình thành chỉ bằng một chiến dịch truyền thông. Đó là kết quả của một quá trình giáo dục lâu dài trong gia đình, nhà trường và đời sống văn hóa. Một người trẻ biết kiểm tra xuất xứ tư liệu, phân biệt dữ kiện với bình luận và đặt sự kiện trong bối cảnh sẽ ít bị dẫn dắt bởi những kết luận gây sốc nhưng thiếu căn cứ.

Giáo dục lịch sử vì thế cần hướng tới năng lực tìm hiểu và tư duy độc lập, chứ không chỉ dừng ở việc ghi nhớ các mốc sự kiện. Khi lịch sử được kết nối với ký ức gia đình, cộng đồng và chính nơi mình đang sống, quá khứ sẽ trở nên gần gũi hơn và cũng khó bị thay thế bởi những câu chuyện vô căn cứ. Gia đình giữ vai trò đặc biệt trong quá trình ấy. Ký ức về chiến tranh, những năm tháng bao cấp hay thời kỳ đổi mới vẫn còn hiện diện trong câu chuyện của ông bà, cha mẹ. Khi những ký ức ấy được gìn giữ và đối chiếu với tư liệu lịch sử, thế hệ trẻ sẽ hiểu rằng lịch sử không nằm ở những con số và mốc thời gian đơn thuần; đó còn là cuộc đời của những con người đã góp phần tạo nên diện mạo đất nước hôm nay.

Trách nhiệm cũng thuộc về các nền tảng số, doanh nghiệp truyền thông và doanh nghiệp quảng cáo. Cơ chế đề xuất nội dung, chính sách kiếm tiền và tiêu chuẩn cộng đồng đều có thể ảnh hưởng trực tiếp đến phạm vi lan truyền của những nội dung sai lệch. Không thể để những sản phẩm xuyên tạc hoặc xúc phạm ký ức cộng đồng tiếp tục thu lợi chỉ vì tạo ra nhiều tương tác.

Về phía cơ quan quản lý, cần kết hợp giữa hoàn thiện pháp luật, cảnh báo sớm, xử lý vi phạm và hỗ trợ sản xuất các sản phẩm lịch sử có chất lượng. Biện pháp hành chính cần được triển khai đồng bộ với các giải pháp giáo dục và truyền thông. Khi công chúng thiếu nguồn tham chiếu đáng tin cậy và những sản phẩm lịch sử nghiêm túc chưa đủ sức hấp dẫn, nội dung sai lệch vẫn có thể quay trở lại dưới những hình thức khác.

Bảo vệ sự thật lịch sử vì thế là công việc của cả một hệ sinh thái. Giới nghiên cứu cung cấp căn cứ khoa học; cơ quan lưu trữ mở nguồn tư liệu; báo chí kiểm chứng và lý giải; nhà trường bồi dưỡng năng lực tiếp nhận; nghệ sĩ và doanh nghiệp sáng tạo tạo ra những sản phẩm giàu sức lan tỏa; các nền tảng số thực hiện trách nhiệm đối với môi trường thông tin; công chúng hình thành thói quen kiểm chứng trước khi tin và chia sẻ.

Đó cũng là cách bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng từ góc nhìn văn hóa: Không để việc truyền đạt lịch sử dừng lại ở những công thức khô cứng, mà làm cho sự thật lịch sử có khả năng đối thoại với hiện tại; không để ký ức chỉ tồn tại trong nghi lễ mà chuyển hóa thành tri thức, cảm xúc và trách nhiệm công dân; không chỉ phản ứng trước sự xuyên tạc mà chủ động tạo ra một môi trường trong đó những nội dung đúng có sức lan tỏa mạnh hơn những điều sai lệch.

Lịch sử có thể được kể bằng nhiều hình thức, nhiều ngôn ngữ và nhiều phương tiện khác nhau. Điều không thể thay đổi là sự trung thực đối với quá khứ và trách nhiệm đối với tương lai. Một dân tộc chỉ có thể đi xa khi hiểu đúng con đường mình đã đi qua. Giữ gìn ký ức lịch sử vì thế không chỉ là bảo vệ quá khứ, mà còn là gìn giữ nền tảng tinh thần để đất nước bước tới tương lai bằng sự tự tin, bản lĩnh và khát vọng phát triển. ■

(Còn tiếp)

PHÁT HUY HỆ GIÁ TRỊ GIA ĐÌNH VIỆT TRONG KỶ NGUYÊN SỐ

Bài 2: "Lá chắn mềm" trước thách thức của thời đại mới

● **THANH MAI**

Gia đình Việt Nam đang đứng trước nhiều "phép thử" mới. Công nghệ thay đổi cách con người kết nối nhưng không bảo đảm sự gắn bó; đời sống hiện đại thêm tiện nghi nhưng cũng có thể bào mòn sợi dây sẻ chia giữa các thế hệ. Trong bối cảnh ấy, điều giúp gia đình không đứt gãy chính là gìn giữ và phát huy những giá trị cốt lõi.

"Điểm tựa" của mái ấm Việt

Gia đình là nền tảng xã hội, nơi khởi nguồn những giá trị làm nên bản sắc của dân tộc. Từ Nghị quyết số 33-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI đến Văn kiện Đại hội XIV của Đảng và Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam, hệ giá trị gia đình luôn gắn với hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người Việt Nam. Xây dựng gia đình vì thế là xây dựng con người, bồi đắp sức mạnh nội sinh cho sự phát triển bền vững của đất nước.

Tinh thần ấy được cụ thể hóa trong Quyết định số 1189/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch triển khai đồng bộ hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam. Văn bản xác lập bốn giá trị cốt lõi gồm ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh, đồng thời khẳng định gia đình là môi trường đầu tiên hình thành nhân cách, vun dưỡng tình yêu thương, trách nhiệm, lòng hiếu thảo, sự thủy chung và tôn trọng. Hệ quy chiếu ấy định hướng cách mỗi người sống, ứng xử và lựa chọn trước biến động thời đại.

Bốn giá trị tạo thành một chỉnh thể, bổ trợ và nâng đỡ lẫn nhau. Ấm no tạo nền tảng để thành viên được chăm sóc, học tập, phát triển. Hạnh phúc nuôi dưỡng sự gắn bó bằng yêu thương, sẻ chia và tôn trọng. Tiến bộ mở đường cho bình đẳng, đối thoại, tiếp nhận cái mới mà vẫn gìn giữ giá trị bền vững. Văn minh định hình chuẩn mực ứng xử trong gia đình, ngoài xã hội và trên không gian mạng. Thiếu một mắt xích, sự cân bằng sẽ bị phá vỡ: Đủ đầy vật chất nhưng thiếu hạnh phúc khó tạo nên mái ấm; hạnh phúc thiếu tiến bộ dễ thành cam chịu; tiến bộ thiếu văn minh có thể dẫn tới tự do vô nguyên tắc. Sự cộng hưởng ấy làm nên sức bền của gia đình Việt.

Theo ông Khuất Văn Quý, Phó Cục trưởng Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện (Bộ VHTTDL), trước những tác động ngày càng rõ của công nghệ số, chủ nghĩa cá nhân và nhịp sống hiện đại, hệ giá trị gia đình trở thành "lá chắn mềm" giúp duy trì sự gắn kết giữa các thế hệ. Sức mạnh của hệ giá trị ấy nằm ở khả năng định hướng hành vi từ bên trong, chứ không dựa vào những quy định mang tính cưỡng chế. Qua sự nêu gương, đối thoại, yêu thương và ý thức trách nhiệm được bồi đắp trong từng bữa cơm, cuộc trò chuyện và cách ứng xử hằng ngày, các giá trị gia đình dần trở thành nếp sống. Từ đó, mỗi gia đình có thêm khả năng tự điều chỉnh trước những biểu hiện lệch chuẩn, hóa giải mâu thuẫn từ sớm và nuôi dưỡng những con người biết sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội.

Gia đình bà Phạm Thị Lụa được UBND TP Hà Nội trao Bằng khen "Gia đình văn hóa tiêu biểu" tại Hội nghị tuyên dương Gia đình văn hóa tiêu biểu Thủ đô năm 2026

Khi hệ giá trị được "sống" trong mỗi nếp nhà

Chiều muộn, căn bếp nhỏ của gia đình bà Phạm Thị Lụa, 68 tuổi, ở Hà Nội lại rộn ràng tiếng nói cười. Người vừa tan ca, người vừa tan học, người tất bật dọn mâm cơm. Trước khi ngồi vào bàn, những chiếc điện thoại đều được đặt sang một bên. Không ai phải nhắc, cũng chẳng có quy định nào thành văn, nhưng sau nhiều năm, điều ấy đã trở thành nếp nhà. Gia đình bà Lụa là một trong những gia đình vừa được UBND TP Hà Nội tặng Bằng khen "Gia đình văn hóa tiêu biểu".

Trong ngôi nhà có tám thành viên thuộc ba thế hệ cùng chung sống, bữa cơm tối là khoảng thời gian được mọi người trân trọng gìn giữ. Chuyện công việc, học hành, sức khỏe của ông bà hay những dự định sắp tới đều được sẻ chia quanh mâm cơm. Bà Lụa tâm sự: "Có nhìn thấy nhau, nghe nhau nói thì mới hiểu nhau. Mỗi người ôm một chiếc điện thoại thì còn đâu là gia đình. Với tôi, mâm cơm không chỉ là nơi để ăn, mà còn là chỗ cả nhà trở về sau một ngày dài. Chuyện vui mang về để cùng cười, chuyện buồn cũng đem về để cùng sẻ chia. Nhiều bài học làm người, nhiều lời khuyên dành cho con cháu không đến từ những buổi dạy dỗ, mà được truyền đi tự nhiên qua những câu chuyện quanh mâm cơm".

Ít ai biết, mái ấm ấy từng có bốn thế hệ. Mẹ chồng bà bị tai biến, nằm liệt tám năm trước khi qua đời năm 2023. Việc chăm sóc cụ chưa bao giờ là trách nhiệm của riêng một người. Con, cháu, chắt thay nhau túc trực, san sẻ từng bữa ăn, giấc ngủ và những tháng ngày khó khăn nhất. Quãng thời gian ấy trở thành phép thử của tình thân, khiến các thành viên càng thêm gắn bó.

Theo bà Lụa, gia đình muốn bền vững trước hết phải biết cùng nhau gánh vác. Sự đủ đầy không nằm ở việc mỗi người kiếm bao nhiêu tiền, mà ở chỗ mọi người đều coi vun vén cho gia đình là trách nhiệm chung. Các con chủ động góp quỹ để chăm lo cho ông bà, con cái và những việc trong nhà. Ai có điều kiện góp nhiều, ai khó khăn góp ít, nhưng không ai đứng ngoài. Khác biệt thế hệ khó tránh, song mọi người cần biết ngồi lại trước khi bất đồng trở thành khoảng cách.

Bởi vậy, nhà bà Lụa có nhiều "quy ước": Bữa cơm không dùng điện thoại; việc lớn, việc nhỏ đều cùng bàn bạc; cuối tháng, cả nhà nhìn lại những việc đã làm, thống nhất kế hoạch tháng tới; cuối năm có buổi "tổng kết gia đình" để mỗi người tự nhìn lại và nghe góp ý. Các cháu được quyền bày tỏ quan điểm, tranh luận với cha mẹ, ông bà, miễn giữ sự tôn trọng. Người lớn cũng sẵn sàng học từ lớp trẻ, từ cách dùng công nghệ đến những kỹ năng mới.

Những giá trị gia đình bà Lụa gìn giữ cũng hiện diện trong mái ấm của ông Nguyễn Minh Giao - vừa được UBND TP Hà Nội biểu dương "Gia đình văn hóa tiêu biểu" năm 2026. Với ông Giao, nề nếp không được tạo dựng bằng lời răn dạy, mà bằng cách mỗi người sống có trách nhiệm mỗi ngày. Ông bà làm gương cho con cháu; cha mẹ là cầu nối giữ gia phong; con cháu được giáo dục bằng việc làm cụ thể hơn là lời giáo huấn. Theo ông, xây dựng gia đình văn hóa bắt đầu từ cách ứng xử với người thân, hàng xóm, cộng đồng và ý thức làm việc tử tế mỗi ngày.

Hai gia đình, hai câu chuyện nhưng gặp nhau ở một điểm: Kiên trì gìn giữ mái ấm bằng những việc bình dị. Đó là bữa cơm có đủ mặt thành viên, sự sẻ chia khi biến cố xảy ra, cách người lớn lắng nghe con cháu trước khi khuyên bảo và những quy ước được tự nguyện thực hiện vì lợi ích chung.

Những điều nhỏ bé ấy là cách các giá trị ấm no, hạnh phúc, tiến bộ, văn minh được nuôi dưỡng mỗi ngày. Khi thành nếp sống, chúng hiện diện trong cách một gia đình đối thoại, yêu thương, cùng gánh vác và đi qua đổi thay. Hệ giá trị khi đó không còn nằm trên văn bản hay khẩu hiệu, mà trở thành sức mạnh bên trong, giúp gia đình Việt giữ sự gắn bó, bản lĩnh và khả năng thích ứng trước những thách thức của kỷ nguyên số.■

(Còn tiếp)

Phiên bản mới của "Những chiến binh sao vàng"

BẢO ANH

Hành trình chuẩn bị cho ASEAN Cup 2026 của đội tuyển Việt Nam đang mang đến nhiều tín hiệu tích cực cả về lực lượng lẫn lối chơi. Sau chuyến tập huấn tại Hàn Quốc và chiến thắng thuyết phục 4-0 trước Myanmar trên sân Thái Nguyên, "Những chiến binh sao vàng" đã dần định hình bộ khung cũng như triết lý thi đấu, hứa hẹn sẽ là một phiên bản mới tại ASEAN Cup 2026.

Đội tuyển Việt Nam đã hoàn thiện mảnh ghép cuối cùng cho ASEAN Cup 2026 Ảnh: MINH DÂN

Sự kết hợp hài hòa giữa sức mạnh và sáng tạo

Sau màn trình diễn ấn tượng trước Myanmar, HLV John Herdman của đội tuyển Indonesia đánh giá đội tuyển Việt Nam là ứng cử viên sáng giá nhất cho ngôi vương ASEAN Cup 2026. Nhận định này xuất phát từ những gì "Những chiến binh sao vàng" thể hiện trong suốt quá trình chuẩn bị, với đội hình có chiều sâu, lối chơi đa dạng và sự cân bằng giữa các tuyến.

Điểm thay đổi lớn nhất dưới thời HLV Kim Sang-sik là việc tích hợp thành công các cầu thủ nhập tịch vào hệ thống chiến thuật. Nguyễn Xuân Son, Đỗ Hoàng Hên và Nguyễn Tài Lộc không chỉ bổ sung chất lượng cho hàng công mà còn giúp đội tuyển giải quyết bài toán về thể hình, sức mạnh và khả năng tranh chấp - những hạn chế từng khiến bóng đá Việt Nam gặp nhiều khó khăn khi đối đầu các đội bóng có nền tảng thể chất tốt.

Trong trận giao hữu với Myanmar, bộ ba này đã chứng minh giá trị. Xuân Son mở tỷ số bằng cú vô-lê đẹp mắt, Hoàng Hên ghi dấu ấn với bàn thắng đầu tiên trong màu áo đội tuyển, còn Tài Lộc dù chưa lập công vẫn thi đấu năng nổ, làm tường hiệu quả và liên tục tạo khoảng trống cho đồng đội. Quan trọng hơn, sự xuất hiện của họ giúp đội tuyển Việt Nam có thêm phương án tấn công trực diện, tăng khả năng tranh chấp, tạo áp lực lên hàng thủ đối phương nhưng vẫn giữ được bản sắc phối hợp ngắn vốn là điểm mạnh nhiều năm qua.

Nếu các cầu thủ nhập tịch mang đến sức mạnh và tốc độ, thì Nguyễn Hoàng Đức và Nguyễn Quang Hải tiếp tục là "bộ não" trong lối chơi của đội tuyển. Khi phía trên đã có những tiền đạo đủ khả năng làm tường và tranh chấp, cả hai được giải phóng khỏi nhiều nhiệm vụ phòng ngự để tập trung vào khả năng sáng tạo.

Hoàng Đức vẫn thể hiện đẳng cấp với những pha xử lý mềm mại, khả năng thoát pressing và điều tiết nhịp độ trận đấu. Tiền vệ này ngày càng chơi trực diện hơn, thường xuyên tung ra những đường chuyền xuyên tuyến tạo đột biến. Trong khi đó, Quang Hải cũng tìm lại hình ảnh của một nhạc trưởng thực thụ. Anh có nhiều không gian để di chuyển giữa các tuyến, phát huy nhãn quan chiến thuật bằng những đường chuyền mở biên chính xác, hay các cú dứt điểm từ ngoài vòng cấm.

Sự kết hợp giữa sức mạnh của các cầu thủ nhập tịch và sự sáng tạo của những trụ cột giàu kinh nghiệm, giúp đội tuyển Việt Nam trở nên cân bằng hơn, đồng thời tạo ra nhiều phương án tiếp cận khung thành đối phương.

Nâng tầm sức mạnh nhờ sự cạnh tranh

Bên cạnh các đàn anh, lớp cầu thủ trẻ cũng đang cho thấy sự trưởng thành rõ rệt. Hai Long tiếp tục tiến bộ sau chuyến tập huấn tại Hàn Quốc với khả năng di chuyển không bóng thông minh, tích cực hỗ trợ phòng ngự và khai thác khoảng trống giữa các tuyến. Đây sẽ là "quân bài" quan trọng giúp HLV Kim Sang-sik xoay tua đội hình trong một giải đấu kéo dài.

Trong khi đó, Nguyễn Đình Bắc tiếp tục khẳng định tiềm năng bằng lối chơi tốc độ và đầy táo bạo. Màn trình diễn ấn tượng trước Myanmar vừa qua cho thấy Đình Bắc hoàn toàn đủ khả năng cạnh tranh vị trí với các đàn anh và mang đến thêm lựa chọn chiến thuật cho Ban huấn luyện. Cùng với đó, trung vệ Nhật Minh ngày càng chững chạc, tiền vệ Thành Long luôn biết cách tận dụng cơ hội mỗi khi được vào sân. Tượng tự, những Văn Đô, Gia Hưng, Việt Cường hay Ngọc Mỹ cũng sẵn sàng cho phương án dự phòng.

Quan trọng hơn, sự cạnh tranh đang diễn ra ở hầu hết các vị trí. Không còn những suất đá chính mặc định, mọi cầu thủ đều phải nỗ lực thể hiện mình. Chính điều đó góp phần nâng cao chất lượng tập luyện, đồng thời giúp đội tuyển sở hữu chiều sâu lực lượng cần thiết để hướng đến mục tiêu vô địch.

Không chỉ nâng cấp về nhân sự, đội tuyển Việt Nam còn cho thấy sự thay đổi rõ nét trong cách vận hành lối chơi. Đội bóng chủ động pressing tầm cao, chuyển trạng thái nhanh và sẵn sàng áp đặt thế trận trước các đối thủ bị đánh giá thấp hơn. Hệ thống chiến thuật cũng trở nên linh hoạt hơn nhờ sự đa năng của nhiều cầu thủ, giúp HLV Kim Sang-sik có thể điều chỉnh chiến thuật tùy theo từng đối thủ.

Dĩ nhiên, các trận giao hữu hay tập huấn chưa thể phản ánh đầy đủ sức mạnh của đội tuyển Việt Nam khi bước vào ASEAN Cup 2026. Những thử thách thực sự sẽ đến khi đội đối đầu với các đối thủ mạnh như Indonesia, Singapore hay những đội bóng ở vòng knock-out. Tuy nhiên, những gì HLV Kim Sang-sik cùng các học trò thể hiện trong thời gian qua mang đến nhiều cơ sở để người hâm mộ kỳ vọng.

Nếu tiếp tục duy trì phong độ, hoàn thiện sự gắn kết và phát huy tối đa những điểm mạnh đã xây dựng trong thời gian qua, "Những chiến binh sao vàng" có thể bước vào ASEAN Cup 2026 với vị thế ứng cử viên số 1 cho chức vô địch và hướng đến mục tiêu bảo vệ thành công ngôi vương Đông Nam Á. ■

Bước đệm cho chiến lược dài hạn

Trước lễ bốc thăm môn bóng đá ASIAD 2026 diễn ra ngày 23.7, bóng đá Việt Nam đón nhận thông tin tích cực khi U23 quốc gia được xếp vào nhóm hạt giống số 1.

Việc góp mặt ở nhóm hạt giống số 1 giúp đại diện Việt Nam tránh phải đối đầu với những đối thủ mạnh nhất ngay từ vòng bảng. Dựa trên thành tích tại VCK U23 châu Á 2026, U23 Việt Nam được xếp cùng nhóm với chủ nhà Nhật Bản, Hàn Quốc và Trung Quốc. Đây đều là những đội bóng được đánh giá cao và sẽ nằm ở các bảng đấu khác nhau.

Nhóm hạt giống số 2 gồm Uzbekistan, UAE, Saudi Arabia và Thái Lan. Nhóm 3 có Iran, Kyrgyzstan, Qatar và Philippines, trong khi nhóm 4 gồm Kuwait, Hồng Kông (Trung Quốc) và CHDCND Triều Tiên. Với cách phân nhóm này, U23 Việt Nam có cơ hội rơi vào bảng đấu thuận lợi hơn, tạo nền tảng cho mục tiêu tiến sâu.

Điểm đáng chú ý là Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (VFF) sẽ không cử đội U23 tham dự ASIAD 2026 như thông lệ. Thay vào đó, đại diện Việt Nam dự kiến sử dụng đội U21 nhằm hướng đến chiến lược phát triển dài hạn cho bóng đá trẻ. Việc cử đội U21 được xem là bước chuẩn bị quan trọng cho SEA Games 34 vào năm 2027, giải đấu dự kiến áp dụng giới hạn độ tuổi U22. Khi được cọ xát tại sân chơi tầm châu lục, các cầu thủ trẻ sẽ tích lũy thêm kinh nghiệm để hướng tới mục tiêu giành HCV SEA Games.

Quan trọng hơn, đây còn là kế hoạch chuẩn bị lực lượng cho VCK U23 châu Á 2028 - giải đấu đóng vai trò là vòng loại Olympic Los Angeles 2028. Sau thành tích lọt vào top 3 châu Á tại VCK U23 châu Á 2026, bóng đá trẻ Việt Nam đặt mục tiêu duy trì vị thế ở kỳ giải tiếp theo. Nếu tiếp tục giành vị trí trong nhóm 3 đội mạnh nhất châu lục, Việt Nam sẽ có cơ hội góp mặt tại Thế vận hội 2028.

Việc đầu tư sớm cho lứa cầu thủ sinh năm 2005-2007 được xem là bước đi chiến lược của VFF. Thay vì chỉ hướng đến thành tích trước mắt, bóng đá Việt Nam đang xây dựng nền tảng cho chu kỳ phát triển kéo dài nhiều năm, tạo điều kiện để các cầu thủ trẻ trưởng thành thông qua những giải đấu có tính cạnh tranh cao.

Một yếu tố khác khiến phương án cử đội U21 trở nên hợp lý là lịch thi đấu của ASIAD 2026 gần như trùng với ASEAN Cup 2026. Đại hội Thể thao châu Á diễn ra từ ngày 19.9 đến 4.10, trong khi FIFA ASEAN Cup 2026 dự kiến khởi tranh từ ngày 21.9 đến 6.10. Điều này đồng nghĩa nhiều cầu thủ xuất sắc trong độ tuổi U23 nhiều khả năng sẽ được HLV Kim Sang-sik triệu tập lên ĐTQG để thi đấu.

Do vậy, sử dụng đội U21 tham dự ASIAD vừa giúp ĐTQG có lực lượng mạnh nhất cho ASEAN Cup, vừa tạo cơ hội quý giá để lớp kế cận tích lũy kinh nghiệm quốc tế. Đây được xem là phương án hài hòa giữa mục tiêu ngắn hạn và chiến lược phát triển lâu dài, đồng thời thể hiện định hướng đầu tư bài bản của bóng đá Việt Nam cho những cột mốc quan trọng trong tương lai.

VĨNH HY

World Cup 2026 và những dấu ấn khó quên

● **KHẢI HƯNG**

World Cup 2026 đã khép lại bằng chiến thắng 1-0 của Tây Ban Nha trước Argentina sau hiệp phụ, với bàn thắng quyết định của Ferran Torres ở phút 106. La Roja lần thứ hai bước lên đỉnh thế giới, sau chức vô địch năm 2010, đồng thời khép lại kỳ World Cup đầu tiên có 48 đội tham dự bằng một cái kết giàu tính biểu tượng: Trong giải đấu của các siêu sao, chiếc cup cuối cùng thuộc về một tập thể được tổ chức chặt chẽ, bền bỉ và trung thành với bản sắc.

Tây Ban Nha giành chức vô địch World Cup 2026 một cách thuyết phục

Chiến thắng của hệ thống

Nếu phải chọn một đội bóng xứng đáng nhất để nâng cup, Tây Ban Nha là câu trả lời không thể tranh cãi. Đoàn quân của HLV Luis de la Fuente trải qua giải đấu với sự ổn định hiếm có, chỉ để thủng lưới một bàn trong tám trận và lập kỷ lục về số bàn thua ít nhất của một nhà vô địch World Cup.

Trận chung kết trước Argentina là hình ảnh cô đọng nhất của Tây Ban Nha 2026. Họ kiểm soát thế trận, kiên nhẫn luân chuyển bóng, liên tục tạo sức ép nhưng phải chờ đến hiệp phụ mới vượt qua được Emiliano Martínez. Ferran Torres vì thế trở thành "Iniesta của năm 2026". Nếu Iniesta từng ghi bàn quyết định ở phút 116 tại Johannesburg (Nam Phi) năm 2010, thì Ferran ghi dấu ấn ở phút 106 tại New York (Mỹ).

Nhưng Tây Ban Nha không chỉ vô địch bằng một khoảnh khắc. Họ vô địch bằng một hệ thống. Rodri điều tiết tuyến giữa, Dani Olmo kết nối các tuyến, Pau Cubarsí đem đến sự chắc chắn đáng kinh ngạc ở hàng thủ, Lamine Yamal và Nico Williams tạo ra những điểm nổ nơi hành lang biên. Tất cả vận hành trong một mô hình thống nhất.

Tây Ban Nha giành ba giải thưởng cá nhân lớn sau chức vô địch: Rodri nhận Quả bóng Vàng, Unai Simón nhận Găng tay Vàng và Pau Cubarsí nhận giải Cầu thủ trẻ xuất sắc nhất. Rodri không phải mẫu cầu thủ tạo ra vẻ đẹp tức thì bằng các pha rê bóng hay những cú sút ngoạn mục. Anh đem lại thứ giá trị sâu hơn đó là sự kiểm soát. Với Rodri, Tây Ban Nha luôn có điểm tựa để đưa trận đấu về đúng nhịp độ mong muốn. Anh giữ bóng, phân phối, che chắn trước hàng thủ và giúp đội bóng không bị cuốn vào sự hỗn loạn.

Unai Simón cũng có giải đấu xuất sắc, được vinh danh là thủ môn hay nhất. Thủ thành này giành Găng tay Vàng sau khi cùng Tây Ban Nha giữ sạch lưới bảy trận và chỉ nhận một bàn thua trong cả giải. Pau Cubarsí, mới 19 tuổi, được trao giải Cầu thủ trẻ xuất sắc nhất, khẳng định tính kế thừa vững chắc của bóng đá Tây Ban Nha.

Tạm biệt Messi và sự kế thừa của Mbappe, Bellingham

Argentina bước vào chung kết với khát vọng bảo vệ ngôi vương, điều chưa đội bóng nào làm được kể từ Brazil năm 1962. Họ có Lionel Messi, người đã dẫn dắt Albiceleste qua những màn thoát hiểm đầy cảm xúc trước Cape Verde, Ai Cập, Thụy Sĩ và Anh. Nhưng ở trận cuối cùng, phép màu không còn xuất hiện. Messi kết thúc trận chung kết với 54 lần chạm bóng và chỉ một cú sút, trong khi Argentina không có cú sút nào trong 90 phút chính thức. Messi thừa nhận sau trận: "Họ chơi tốt hơn".

Argentina không thể bảo vệ chức vô địch, nhưng hành trình của họ vẫn đáng trân trọng. Ở tuổi 39, Messi tiếp tục đưa đội tuyển vào chung kết World Cup và kết thúc giải với những thông số cá nhân ấn tượng. Nếu đây là kỳ World Cup cuối cùng của Messi, đó vẫn là một lời chia tay vĩ đại. Không có chiếc cup thứ hai liên tiếp, nhưng anh rời giải với tư cách một biểu tượng đã đi tới tận cùng mọi giới hạn.

World Cup 2026 cũng là giải đấu của nhiều cá nhân nổi bật. Kylian Mbappé giành Chiếc giày Vàng sau khi ghi 10 bàn. Đây là lần thứ hai liên tiếp Mbappé giành danh hiệu Vua phá lưới World Cup, tiếp tục khẳng định vị thế của anh trong thế hệ ngôi sao hậu Messi - Ronaldo.

Jude Bellingham cũng để lại dấu ấn lớn trong hành trình vào bán kết của tuyển Anh. Bellingham giành Chiếc giày Đồng, đứng sau Mbappé và Messi trong danh sách ghi bàn. Tuyển Anh dừng bước trước Argentina ở bán kết, nhưng Bellingham cho thấy anh có thể là hạt nhân của thế hệ mới. Đội tuyển Pháp, dù không vào chung kết, vẫn có nhiều dấu ấn nhờ Mbappé và các ngôi sao tấn công. Tuy nhiên, thất bại 0-2 trước Tây Ban Nha ở bán kết cho thấy sức mạnh cá nhân không đủ khi đối đầu với một hệ thống được tổ chức tốt.

Những câu chuyện mới

World Cup 2026 là giải đấu đầu tiên có 48 đội, 104 trận đấu và được đồng tổ chức tại Mỹ, Canada, Mexico. Thể thức mới tạo ra nhiều tranh luận, nhưng cũng mở ra thêm không gian cho các câu chuyện đặc biệt. Cape Verde là một trong những hiện tượng đáng nhớ nhất, khi đội bóng nhỏ bé lần đầu dự giải đã lọt vào vòng loại trực tiếp và chỉ chịu thua Argentina sau hiệp phụ. Hành trình ấy chứng minh rằng World Cup không chỉ dành cho các cường quốc, mà còn là sân khấu để những nền bóng đá nhỏ bước ra ánh sáng.

Nhật Bản, Morocco, Na Uy, Thụy Sĩ và nhiều đội bóng khác cũng góp phần làm giải đấu thêm đa dạng. Dù cuối cùng trật tự cũ được thiết lập lại ở bán kết với Tây Ban Nha, Argentina, Anh và Pháp, World Cup 2026 vẫn cho thấy bản đồ bóng đá thế giới đang mở rộng hơn trước.

World Cup 2026 khép lại bằng hình ảnh Tây Ban Nha nâng cup và thâu tóm nhiều danh hiệu cá nhân. Nhưng vượt lên trên các danh hiệu cá nhân, giải đấu này để lại một thông điệp rõ ràng: Lối chơi tập thể vẫn có thể chiến thắng trong thời đại của siêu sao. Tây Ban Nha không thiếu tài năng, nhưng chức vô địch của họ không dựa vào một cá nhân duy nhất. Đó là chiến thắng của hệ thống, của đào tạo, của sự kiên định với bản sắc và của niềm tin rằng trái bóng phải được đặt ở trung tâm.

Từ Johannesburg 2010 đến New York/New Jersey 2026, Tây Ban Nha đã đi một chặng đường dài để trở lại đỉnh thế giới. Ngôi sao thứ hai trên ngực áo La Roja không chỉ là biểu tượng của một chức vô địch, mà còn là sự xác nhận rằng một lối chơi, nếu được nuôi dưỡng đủ lâu và làm mới đúng lúc, vẫn có thể đứng vững trước mọi biến động của bóng đá hiện đại. ■

Từ đổi mới... *(Tiếp theo trang 7)*

Bài phát biểu cũng đặt ra yêu cầu không để tăng trưởng làm gia tăng bất bình đẳng hoặc đẩy người yếu thế ra bên lề. Điều này cho thấy mục tiêu của phát triển phải mang tính bao trùm. Thành quả tăng trưởng phải được chuyển hóa thành cơ hội học tập, chăm sóc sức khỏe, việc làm, môi trường sống và khả năng thụ hưởng văn hóa tốt hơn cho Nhân dân.

Từ góc độ văn hóa, một xã hội hạnh phúc không chỉ được tạo nên bởi thu nhập cao, mà còn bởi niềm tin, sự gắn kết, cảm giác an toàn, cơ hội tham gia và khả năng sáng tạo của mỗi người. Các thiết chế văn hóa, không gian công cộng, hoạt động nghệ thuật, di sản và đời sống tinh thần vì thế cần được quan tâm như những thành tố thiết yếu của chất lượng sống, chứ không phải những nhu cầu thứ yếu.

Thông điệp sâu xa của bài phát biểu là phát triển phải đặt con người làm trung tâm, văn hóa làm nền tảng, pháp luật và kỷ cương làm trụ cột; kết hợp pháp trị với đức trị, quyền với trách nhiệm. Thước đo cuối cùng phải là chất lượng sống, cơ hội phát triển và hạnh phúc của Nhân dân.

Để những tư tưởng ấy trở thành hiện thực, khâu quyết định vẫn là tổ chức thực hiện. Sau Hội nghị, mỗi nghị quyết, kết luận phải được cụ thể hóa ngay thành chương trình và kế hoạch hành động, bảo đảm rõ mục tiêu, rõ nhiệm vụ, rõ thẩm quyền, rõ nguồn lực, rõ trách nhiệm, rõ thời hạn, rõ sản phẩm và rõ kết quả.

Đây là yêu cầu khắc phục tình trạng chủ trương đúng nhưng thể chế hóa chậm, tổ chức thực hiện chưa nghiêm và hiệu quả chưa cao. Mỗi quyết sách phải được kiểm chứng bằng những chuyển biến cụ thể: Bộ máy vận hành tốt hơn, nguồn lực được khơi thông mạnh mẽ hơn, kinh tế có năng suất cao hơn, môi trường sống an toàn hơn, văn hóa lành mạnh hơn và người dân hạnh phúc hơn.

Bài phát biểu khai mạc Hội nghị Trung ương 3 khóa XIV vì thế không chỉ xác định những nhiệm vụ trước mắt, mà còn gợi mở một triết lý phát triển cho đất nước trong kỷ nguyên mới: Phát triển nhanh nhưng phải bền vững; hiện đại nhưng không đánh mất bản sắc; giàu mạnh về kinh tế nhưng đồng thời phải giàu có về văn hóa, đạo đức và tình người.

Đó cũng chính là con đường để Việt Nam không chỉ vươn lên bằng sức mạnh kinh tế và công nghệ, mà còn bằng chiều sâu văn hóa, phẩm giá con người và niềm tin của Nhân dân.

B.H.S

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

UNESCO thông qua Tuyên bố Busan về bảo tồn di sản

Kỳ họp lần thứ 48 của Ủy ban Di sản Thế giới UNESCO tại Busan, Hàn Quốc đã thông qua Tuyên bố Busan về di sản thế giới, kêu gọi tăng cường hợp tác quốc tế nhằm bảo vệ các di sản trước những mối đe dọa như xung đột vũ trang và biến đổi khí hậu.

Tuyên bố cũng khuyến khích sử dụng công nghệ số một cách minh bạch, có trách nhiệm trong công tác xác định, ghi chép, bảo tồn và phục hồi di sản. Đáng chú ý, văn kiện đưa "hợp tác" trở thành mục tiêu chiến lược thứ sáu bên cạnh năm mục tiêu hiện có của Công ước Di sản Thế giới. Tuyên bố cũng nhấn mạnh vai trò của cộng đồng địa phương và các nhóm yếu thế trong việc xây dựng cách diễn giải toàn diện về lịch sử và di sản.

KHẢ HÂN

Việt Nam tham dự lễ hội đa văn hóa ở Đức

Cộng đồng người Việt Nam tại bang Bavaria, miền Nam nước Đức đã tham dự Lễ hội Mùa hè đa văn hóa Augsburg 2026.

Lễ hội quy tụ hơn 20 gian hàng đại diện cho nhiều quốc gia, tôn vinh sự đa dạng văn hóa và thúc đẩy giao lưu giữa các cộng đồng tại địa phương. Gian hàng Việt Nam thu hút đông đảo khách tham quan với các món ăn truyền thống, hình ảnh áo dài, nón lá cùng những tiết mục văn nghệ mang đậm bản sắc dân tộc. Sự hiện diện của cộng đồng người Việt tại sự kiện không chỉ góp phần quảng bá văn hóa Việt Nam mà còn tạo cơ hội tăng cường giao lưu, hiểu biết lẫn nhau, qua đó vun đắp tình hữu nghị và thúc đẩy hợp tác giữa Việt Nam với Đức.

MINH ANH

Mỹ Latin trước sức ép già hóa dân số

● **MINH ANH**

Mỹ Latin và Caribe đang bước vào một cuộc chuyển đổi nhân khẩu học với tốc độ chưa từng có. Chỉ chưa đầy 40 năm, khu vực này sẽ chuyển từ một xã hội trẻ sang xã hội già hóa, một quá trình mà châu Âu phải hơn một thế kỷ mới "hoàn tất". Đằng sau sự gia tăng tuổi thọ và những tiến bộ về y tế, kéo theo một thực tế đáng lo ngại đó là nhiều quốc gia đang phải đối mặt với già hóa dân số tăng nhanh.

Già hóa nhanh là thách thức lớn với Mỹ Latin **Ảnh minh họa: AI**

Khi số người cao tuổi tăng nhanh, trong khi số trẻ em và lực lượng lao động trẻ suy giảm, Mỹ Latin sẽ phải đối mặt với một "bài toán kép" là vừa bảo đảm chất lượng cuộc sống cho thế hệ cao tuổi, vừa duy trì động lực tăng trưởng trong bối cảnh lực lượng sản xuất ngày càng thu hẹp.

Tại Chile, Brazil và Argentina, người từ 65 tuổi trở lên hiện chiếm hơn 15% dân số. Điều này cho thấy quá trình thay đổi cơ cấu dân số đang diễn ra nhanh chóng. Tuy nhiên, điều đáng chú ý là sự già hóa không diễn ra đơn lẻ mà song hành với mức sinh giảm mạnh.

Argentina là một ví dụ điển hình. Trong giai đoạn 2014-2024, số trẻ em chào đời tại nước này giảm 47%, từ hơn 777.000 xuống còn khoảng 413.000 trẻ. Với mức sinh chỉ khoảng 1,2 con/phụ nữ, thấp hơn nhiều so với mức sinh thay thế 2,1 con, Argentina đang tiến nhanh tới một tương lai dân số ít người trẻ hơn, lực lượng lao động nhỏ hơn và gánh nặng an sinh lớn hơn.

Hệ lụy của xu hướng này sẽ không chỉ xuất hiện trong các bảng thống kê dân số. Khi số người trong độ tuổi lao động giảm, nền kinh tế có thể phải đối mặt với tình trạng thiếu nhân lực, tốc độ tăng trưởng chậm lại và áp lực gia tăng đối với những người đang làm việc. Mỗi người lao động trong tương lai có thể phải đóng góp nhiều hơn để duy trì hệ thống lương hưu và chăm sóc y tế cho một số lượng người cao tuổi ngày càng lớn.

Tuy nhiên, nếu chỉ kêu gọi người dân sinh thêm con, các chính phủ sẽ khó giải quyết được vấn đề. Quyết định sinh con chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố như chi phí nhà ở, việc làm, giáo dục, dịch vụ chăm sóc trẻ em và khả năng cân bằng giữa công việc và gia đình. Vì vậy, bài toán dân số đòi hỏi những chính sách dài hạn, thay vì chỉ dựa vào các khoản hỗ trợ tài chính ngắn hạn.

Cuba đang cho thấy một kịch bản còn nghiêm trọng hơn. Khoảng 27% dân số nước này đã từ 60 tuổi trở lên, trong khi làn sóng di cư khiến lực lượng lao động trong nước suy giảm. Khoảng 78% người Cuba di cư thuộc nhóm tuổi lao động từ 15-64 tuổi. Khi người trẻ rời đi, đất nước không chỉ mất nhân lực mà còn mất cả nguồn lực đóng góp cho nền kinh tế và hệ thống an sinh.

Theo dự báo của Quỹ Dân số Liên Hợp Quốc (UNFPA), dân số Cuba có thể giảm xuống còn 5,6 triệu người vào năm 2100, so với 9,7 triệu người vào cuối năm 2024. Đây là lời cảnh báo rõ ràng về nguy cơ một quốc gia phải đồng thời đối mặt với ba sức ép là dân số giảm, mức sinh thấp và già hóa nhanh.

Trong khi đó, Mexico cho thấy một khía cạnh khác của vấn đề. Dân số già hóa đồng nghĩa với sự gia tăng các bệnh mạn tính và nhu cầu chăm sóc dài hạn. Nước này hiện có khoảng 32 triệu người từ 50 tuổi trở lên. Trong nhóm này, tỷ lệ tăng huyết áp lên tới 41,5%, còn tỷ lệ mắc đái tháo đường là 25,5%. Khi tuổi thọ tăng nhưng số năm sống khỏe mạnh không tăng tương ứng, hệ thống y tế sẽ phải gánh thêm chi phí điều trị, chăm sóc và phục hồi chức năng.

Già hóa dân số không chỉ gây áp lực lên hệ thống y tế và hưu trí mà còn làm gia tăng bất bình đẳng, đặc biệt giữa thành thị và nông thôn, đồng thời đẩy gánh nặng chăm sóc người cao tuổi lên vai phụ nữ. Trong khi đó, lực lượng lao động suy giảm có thể ảnh hưởng đến nhiều ngành kinh tế và cản trở đà phát triển bền vững của khu vực.

Vì vậy, nếu không hành động sớm, Mỹ Latin có thể rơi vào nghịch lý dân số già hóa nhanh nhưng hệ thống an sinh chưa đủ mạnh, nền kinh tế chưa đủ giàu và lực lượng lao động không còn đủ lớn để gánh vác những chi phí ngày càng tăng. ■

GÓC **BÌNH LUẬN**

Bước đi cần thiết

● **LƯƠNG SAN**

Đề xuất mới của chính phủ Hàn Quốc nhằm hạn chế trẻ vị thành niên sử dụng mạng xã hội, đang nhận được sự đồng tình đáng kể từ các bậc phụ huynh. Tuy nhiên, đằng sau sự hoan nghênh ấy, nhiều phụ huynh vẫn lo ngại về tính khả thi và khả năng theo kịp tốc độ phát triển của công nghệ.

Ủy ban Truyền thông Hàn Quốc cho biết, đang xem xét phương án hạn chế trẻ em dưới 14 tuổi, người dùng dưới 19 tuổi. Đây được xem là một bước đi nhằm ứng phó với những tác động ngày càng rõ rệt của môi trường trực tuyến đối với trẻ em và thanh thiếu niên.

Nhiều phụ huynh cho rằng, sự can thiệp từ chính phủ có thể giúp giảm bớt gánh nặng cho các gia đình trong việc kiểm soát thời gian trẻ sử dụng mạng xã hội. Tuy nhiên, những lo ngại của phụ huynh cũng không chỉ dừng ở việc trẻ dành quá nhiều thời gian trên mạng. Thiếu ngủ, suy giảm khả năng tập trung, bắt nạt trực tuyến và nguy cơ tiếp xúc với nội dung cờ bạc, khiêu dâm hoặc các tài liệu độc hại đang trở thành những vấn đề ngày càng đáng quan tâm. Không ít trẻ dành nhiều giờ mỗi ngày để lướt nội dung và thức khuya, dẫn đến mệt mỏi, ảnh hưởng đến sinh hoạt và học tập.

Chính sự phức tạp của môi trường số cũng khiến chính sách mới đứng trước nhiều thách thức. Hàn Quốc từng áp dụng lệnh cấm trẻ dưới 16 tuổi chơi game trực tuyến vào ban đêm từ năm 2011, nhưng quy định này bị bãi bỏ năm 2022 sau những tranh luận về quyền cá nhân và tác động đối với ngành công nghiệp game.

Kinh nghiệm quốc tế cho thấy không có một mô hình duy nhất. Australia đặt trách nhiệm lên các nền tảng nhằm ngăn người dưới 16 tuổi tạo hoặc duy trì tài khoản. Liên minh châu Âu tập trung vào giảm thiểu rủi ro và bảo vệ quyền riêng tư, trong khi Brazil tăng cường xác minh độ tuổi và trao thêm quyền kiểm soát cho phụ huynh.

Đối với Hàn Quốc, thách thức lớn nhất là bảo đảm khả năng thực thi chính sách trong bối cảnh trẻ em có thể tìm cách lách quy định và các nền tảng số liên tục biến đổi. Đặc biệt, sự phát triển của các ứng dụng trò chuyện với nhân vật AI, với khả năng tạo ra những không gian tương tác cá nhân hóa và nhập vai sâu sắc, đang đặt ra những nguy cơ mới và khiến việc bảo vệ trẻ em trên môi trường số trở nên khó khăn hơn.

Vì vậy, việc hạn chế trẻ vị thành niên sử dụng mạng xã hội có thể là bước đi cần thiết, nhưng chắc chắn không phải lời giải cuối cùng. Chính phủ Hàn Quốc sẽ phải giải quyết đồng thời các vấn đề về xác minh độ tuổi, quyền riêng tư, trách nhiệm của nền tảng và nguy cơ trẻ em chuyển sang những dịch vụ mới để né tránh quy định. Sự ủng hộ của phụ huynh cho thấy nhu cầu tăng cường bảo vệ trẻ em trên môi trường số ngày càng rõ rệt. ■